

12.2025
JG 29
#09

RANDKRANT

Hét maandblad over de Vlaamse Rand

FR-DE-EN
Traductions
Übersetzungen
Translations

Schrijf je in op onze nieuwsbrief

Geen RandKrant meer in je bus

De uitbreiding van
de luchthaven

SVEN KUMS

Van topvoetballer
naar eigen bedrijf

PETER DE CALUWE EN FRANS VAN DAELE

Conflicten omzetten
in harmonie

Makro-sites
krijgen ingrijpende
verandering

DRINGENDE OPROEP

Schrijf je nu in op
onze nieuwsbrief!

Lees meer pg. 2

DRINGENDE OPROEP AAN ONZE LEZERS

Schrijf je nu in op onze nieuwsbrief!

Om redenen van duurzaamheid en budgettaire realiteit is de bus-aan-bus verdeling van RandKrant december de laatste.

Maar we verdwijnen niet! We werken volop aan een digitale versie. En zullen het papieren nummer op vaste verdeelpunten in elke randgemeente aanbieden.

Blijf op de hoogte van meer toekomstplannen, zoals een abonnementsformule, en **schrijf je nu in op de nieuwsbrief:**

www.randkrant.be/nieuwsbrief

Volg ons op sociale media: @randkrant op Instagram, Facebook en LinkedIn.

Volg ons ook op de Ring&Rand-app.

- 04 **Uitbreiding van de luchthaven**
- 06 **Van Asse tot Zaventem**
- 09 **Jonge wind**
Ben Alp Çelik
- 10 **Figurandt**
Sven Kums
- 12 **Sterren van de natuur**
Dorent-Nelebroek
- 13 **Markante figuren**
Herman Brijssinck
- 14 **Levenskunst**
Conflicten omzetten in harmonie
- 18 **Sociale huisvesting**
- 20 **Dilbeekse verhalen**
- 21 **Politieke tongen**
- 22 **De derde plek**
- 23 **Bijzondere bureu**
- 24 **Verwondering verrijkt het leven**
- 25 **Een muzikaal kruiswoordraadsel**
- 26 **Plekken met toekomst**
Ingrijpende verandering van Makro-sites
- 31 **Lezen op doktersvoorschrift**
- 32 **Gemengde gevoelens**
Leakhena Sambath

VERDELING RandKrant december wordt bus-aan-bus verdeeld in Meise, Merchtem, Asse, Wemmel, Dilbeek, Sint-Pieters-Leeuw, Drogenbos, Linkebeek, Beersel en Sint-Genesius-Rode.

COLOFON RandKrant verschijnt maandelijks (niet in januari, juli en augustus) op 100.000 exemplaren. Het is een uitgave van de Vlaamse Gemeenschap en de provincie Vlaams-Brabant. – **Realisatie** vzw 'de Rand' – **Hoofdredacteur** Geert Selleslach – **Eindredacteur** Ingrid Laporte – **Fotografie** Filip Claessens en David Legréve – **Redacteuren** Michael Bellon, Bart Claes, Koen Demarsin, Tina Deneyer, Herman Dierickx, Nathalie Dirix, Gerard Hautekeur, Jan Haevermans, Joris Herpol, Anne Peeters, Tom Peeters, Luc Vander Elst en Luc Vanheerentals – **Webredacteur** Hanna Karalic – **Redactieadres** Kaasmarkt 75, 1780 Wemmel, tel 02 767 57 89, e-mail randkrant@derand.be, website www.randkrant.be – **Verantwoordelijke uitgever** Jo Van Vaerenbergh, Agentschap 'de Rand', Kaasmarkt 75, 1780 Wemmel – **Vormgeving** www.jaja.be – **Druk** T'Hooft, Aalter

DE KETTING

Eva De Hovre (38) uit Merchtem werd door Thomas Elpers (39) aangeduid om **de ketting** voort te zetten. De Hovre is architect en heeft een passie voor tekenen en architectuur.

Ecologisch verbouwen

Eva De Hovre woont met haar gezin in Wemmel. Tijdelijk. 'We zijn onze woning in het centrum van Merchtem aan het verbouwen. We wonen er al acht jaar in het huis van mijn overgrootouders, met onze drie kinderen van 2, 5 en 7 jaar. De woning is meer dan honderd jaar oud en is te klein geworden. Bovendien moest het huis dringend worden gerenoveerd.'

De Hovre volgt de verbouwingswerken zelf op; de plannen liet ze tekenen door een gerenommeerd architectenbureau uit Chili. 'Daar heb ik zelf een jaar gewerkt en gewoond met mijn vriend Nisse, die bioloog is en fysica en wetenschappen doceert aan het Sint-Donatus in Merchtem. 'Het is onze droom om nog eens voor langere tijd naar Chili te gaan, deze keer met onze kinderen, maar eerst gaan we de verbouwing afronden. We kiezen resoluut voor ecologische oplossingen. Zo hebben we de *koterijen* die naast het huis stonden, afgebroken en de bakstenen, die destijds ter plaatse zijn gebakken, gerecupereerd. We kozen voor houtmassiefbouw, wat de meest ecologische en snelle oplossing is.'

Tableau vivant

Naast architectuur zijn tekenen en lesgeven de rode draad in het leven van De Hovre. 'Ik ben als docent Media en Ontwerpen verbonden aan de faculteit Architectuur van de KU Leuven. Maar ik creëer zelf ook graag. Zo maak ik momenteel een *tableau vivant* op doek met naald en draad. Dat werk zal binnenkort leven geven aan het bezoekerscentrum van het Oud Begijnhof in Hasselt. Voorts richtte ik in 2021 Atelier Eva De Hovre op. Naast illustraties in opdracht omvat mijn werk onder meer een twee kilometer

lange beweegroute van straatschilderingen doorheen Merchtem. Ik teken ook babyportretten op ware grootte en help mee op de boekenkaftdag Ezelsoor in de Zandloper in Wemmel.'

Voedselbos

Voor ze met haar gezin naar Merchtem verhuisde, woonde ze 25 jaar in Wemmel. 'Ik ben heel aangenaam verrast. Hier wordt veel georganiseerd. We gaan regelmatig naar de bibliotheek en naar de Zandloper voor hun familieprogramma. Wemmel is bovendien nog groen. We zien hier zelfs fazanten en hertjes over het veld lopen. In Merchtem is het ook aangenaam wonen, alleen is er in het centrum veel minder groen. In onze tuin hebben we inmiddels een voedselbos aangelegd. We hebben zonnebloemen en stokrozen staan, waarvan we de zaadjes op kleine plekken in Merchtem uitstrooien. We krijgen er heel veel positieve reacties op van de buurt. Zo'n kleine actie verbetert onze leefomgeving.'

'Het station in Merchtem is een troef. Daardoor is alles dichtbij. Je kan gemakkelijk naar Gent, Brussel of Leuven sporen, alleen zijn er de laatste tijd veel minder treinen. Ik werk graag in de stad, maar ik vind het fijn om thuis te komen in onze groene tuin.' Voor de zomer van 2026 heeft het gezin alvast grote plannen. 'Zo zullen we met mijn ouders en het gezin van mijn zus naar Fiesch (Zwitserland) reizen, waar we een grote chalet huren. Als kind gingen we er vaak samen op vakantie. Onze ouders dromen er al lang van om er nog eens samen op reis te gaan. Met hun pensioen wordt de droom nu realiteit.' ●

TEKST Joris Herpol – FOTO Filip Claessens

Uitbreiding luchthaven Zaventem

Kunnen gezondheid en economie hand in hand gaan?

Onze nationale luchthaven is na de haven van Antwerpen de grootste economische pool van ons land, maar de uitbating ervan heeft ook minder aangename aspecten, onder meer voor de omgeving en de gezondheid van de omwonenden.

TEKST Luc Vander Elst – FOTO Filip Claessens

In 2023 vroeg Brussels Airport Company (BAC) een nieuwe omgevingsvergunning aan. Ondanks 5.546 bezwaren keurde minister Zuhair Demir (N-VA) de omgevingsvergunning in maart 2024 goed. Aan de eeuwigdurende omgevingsvergunning verbond de minister enkele milieuvorwaarden, zoals een maximum van 240.000 vluchten per jaar tegen 2032. Ook stipuleerde zij dat BAC er tegen 2032 moest voor zorgen dat er 30% minder slaapverstoorden zijn en de nachtvluchten in het weekend zouden worden verstrengd

voor de lawaaierigste vliegtuigen. Een verbod op nachtvluchten, zoals gevraagd door de Hoge Gezondheidsraad, zat er niet bij.

Vernietiging

Tegen de goedgekeurde omgevingsvergunning stroomden 21 bezwaren binnen bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen. Merkwaardig genoeg dienden ook Brussels Airlines en BAC zelf een bezwaar in. De Raad vernietigde de omgevingsvergunning in juli 2025, omdat 'het Europees recht werd

geschonden'. 'Het jaarlijkse plafond op vliegbewegingen en de verstrenging van de nachtvluchten beperken de exploitatie van de luchthaven' en 'de Vlaamse regering had eerst de procedure van *evenwichtige aanpak* moeten volgen'.

Henk Cuypers van het Burgerforum: 'Die evenwichtige aanpak is Europese regelgeving, waardoor je pas exploitatiebeperkingen mag opleggen als je eerst drie andere aspecten grondig hebt afgewogen. De Vlaamse overheid heeft dat stappenplan niet gevolgd, zogezegd 'door tijdsgebrek'. Zo zette ze de deur open voor een vernietiging op procedurebasis. Daardoor zijn de inhoudelijke bezwaren over klimaat, gezondheidsschade, lawaaihinder en stikstof niet eens behandeld. Wij zijn tevreden dat de vergunning is vernietigd, maar betreuren dat er geen inhoudelijke afweging is geweest over de bezwaren. Ook in het onvolledige milieueffectenrapport heeft men niet alle alternatieven onderzocht. Wij denken dat de Vlaamse overheid liever een vernietiging zag op proceduregronden dan op inhoudelijke gronden.'

Carte blanche?

Eigenaardig was dat de Raad op basis van 'het grote maatschappelijke belang' BAC toestond om de luchthaven voort uit te baten tot 30 juni 2029. Tegen dan moet Vlaanderen de procedure van evenwichtige aanpak doorlopen. En tot dan verandert er voor de luchthaven niets: de jaarlijks toegelaten 16.000 nachtvluchten, waarvan 5.000 opstijgende vluchten, kunnen nog vier jaar lang ongehinderd de slaap en de gezondheid van een pak omwonenden in het gedrang blijven brengen. In de aangevraagde omgevingsvergunning heeft BAC het over 14.469 slaapverstoorden in 2019. De Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) telde er in datzelfde jaar 163.718 inwoners met ernstige slaapverstoring.

BAC: 'Met onze luchthaventarieven zetten we in op modernere, stillere en schonere toestellen. Een derde van de vluchten gebeurt vandaag al met de modernste vliegtuigen. Tegen 2032 moet dat 2/3 worden.'

Luc Caluwaerts van drukkingsgroep Sterrebeek 2000: 'Uit het rapport van de WHO blijkt duidelijk dat nachtvluchten nefast zijn voor de gezondheid. Je loopt een groot risico op obesitas, diabetes, hart- en vaatziekten, chronische pijn en depressie. Ook de Hoge Gezondheidsraad bevestigt dat.'

Cuypers: 'Het is duidelijk dat de luchthaven wil blijven groeien. Wij zijn absoluut niet tegen de luchthaven, maar er moet een

ernstig evenwicht komen tussen economie, gezondheid en ecologie. Tot dat er komt, zullen wij inhoudelijk bezwaar blijven maken.’

Op de vraag waarom niet meer nachtvluchten naar de dag verschuiven, haalt BAC louter economische redenen aan: ‘De nachtvluchten zijn vooral belangrijk voor DHL dat de volgende dag wil kunnen leveren. Zowel cargo- als passagiersvliegtuigmaatschappijen hebben de nachtelijke operaties nodig om hun vloot zo efficiënt mogelijk in te zetten en rendabel te opereren.’

Plafond

Voor het eerst stond er een plafond inzake vliegtuigbewegingen in de vergunning. Er zijn wel meer luchthavens die zich aan

“ Inhoudelijke bezwaren over klimaat, gezondheidsschade, lawaaihinder en stikstof werden niet eens behandeld.

zo’n maximum moeten houden. Maximaal 240.000 vluchten per jaar volstaan trouwens ruimschoots voor Zaventem, want vandaag ligt dat aantal ruim lager.

Cuypers: ‘De bewonersgroepen en de Bond Beter Leefmilieu vragen enkele heel concrete stappen. Men weet perfect welke vliegtuigen het meest lawaai maken en welke niet. We willen de lawaaimakers eruit. De normen zijn in België voor het laatst aangepast in 2010. Al 15 jaar kunnen hier dus nog altijd verouderde en lawaaiërende vliegtuigen terecht. Op heel wat andere Europese luchthavens worden die geweigerd met als gevolg dat Zaventem de lawaai vuilnisbak van West-Europa is.’

Caluwaerts: ‘Wij willen de nachtvluchten er helemaal uit. De luchthaven heeft voldoende capaciteit om die vluchten naar de dag over te hevelen. Er zijn nog altijd zeer lawaaiërende toestellen die ’s nachts opstijgen, maar er wordt niet op ingegrepen. Als ze die vluchten naar de dag verleggen, moeten ze rekening houden met andere procedures en andere vluchten. ’s Nachts vliegen ze wanneer ze willen en hebben ze de luchthaven voor zich alleen.’

Cuypers: ‘De Europese nacht duurt van 22 tot 7 uur, de Belgische van 23 tot 6 uur. Op Zaventem wil men uit economische overwegingen ook ’s ochtends zo vroeg mogelijk vertrekken en ’s avonds zo laat mogelijk landen. Als men die ochtend- en avondpieken afvlakt en beter spreidt overdag, is dat

probleem van de baan. Brussel heeft sinds 1999 geluidsnormen. Als Vlaanderen zijn burgers iets of wat wil beschermen, dan moeten er ook Vlaamse geluidsnormen komen. Er bestaan geluidsnormen voor van alles, maar niet voor vliegtuiglawaai.’ In de vergunningsaanvraag stelde ook BAC zelf dat het de geluidsoverlast gradueel zou verlagen tot 30% minder in 2040, maar de nachtvluchten volledig afschaffen blijkt geen optie.

Economie versus ecologie

BAC schermt – terecht – met het economische belang van de luchthaven. In 2019 werkten er 29.500 mensen op de luchthaven. Luchthavens hebben ook een concurrentieel voordeel op andere transportmiddelen, want op kerosine wordt geen accijns gerekend en op vliegtuigtickets geldt geen btw. Terwijl net het vliegverkeer zowat het meest vervuilende transport is.

BAC: ‘Wij zijn zelf al jarenlang vragende partij voor een hogesnelheidstrein die onze luchthaven verbindt met grote steden in Europa om een alternatief te bieden voor bepaalde korte vluchten. Luchtvaart is een mondiale sector. Om een gelijk speelveld te waarborgen zijn over btw en accijnzen internationale afspraken aangewezen.’

Cuypers: ‘Hier betaal je 5 tot 10 euro vliegtaks. In heel wat landen is die inschepingstaks vier tot vijf keer hoger. Men kan dat dus probleemloos verhogen, maar de Vlaamse overheid is inmiddels de grootste aandeelhouder van Brussels Airport. Er speelt wat belangenvermenging.’

Een procentuele taks zou eerlijker zijn dan een vast bedrag. Wie duurdere tickets koopt of meer vliegt, betaalt meer volgens het principe ‘de vervuiler betaalt’.

Hub 3.0

Ondertussen heeft BAC wel een vergunning binnen voor het project Hub 3.0, dat de drop-offzone verbetert, de vertrek- en aankomsthal uitbreidt en een nieuw

viersterrenhotel met 300 kamers bouwt tegen 2032. Ook wordt ruimte gemaakt om over enkele jaren de luchthaventram te ontvangen.

Investeringen ‘om de passagiersgroei in de komende jaren op te vangen’. Of dat aantal passagiers zal blijven groeien, moeten we afwachten, zeker nu de Europese Commissie recent liet blijken tegen 2030 sterk te willen inzetten op efficiënte hogesnelheidstreinen door heel Europa.

BAC stoelt de voorspelde passagiersgroei op ‘de vraag van de markt’: ‘We willen kunnen meegroeien op het tempo van de economie. Extra hotels en kantoorruimte komen er door de groeiende vraag van passagiers en door de strategische ligging en de goede bereikbaarheid met verschillende vormen van openbaar vervoer.’

Evenwichtiger?

De luchthaven creëert een jaarlijkse economische meerwaarde van 5,4 miljard euro, maar de schade aan de volksgezondheid, het klimaat en de omgeving loopt vermoedelijk ook in de miljarden en er is weinig bereidheid om daarop in te grijpen. Vlaanderen noch BAC voelen blijkbaar de nood aan een evenwicht tussen economie, ecologie en omgeving. Vlaanderen heeft zelf economische belangen in de luchthaven en BAC wijst snel naar de ‘bevoegdheden van anderen’.

Lucratieve hotels en kantoorgebouwen horen niet thuis op een luchthaven en zorgen niet voor extra werkgelegenheid. Ondertussen staan vlak bij de luchthaven bedrijven-terreinen voor twee derde leeg. Accijnzen op kerosine en btw op vliegtuigtickets worden best op korte termijn Europees geregeld. Merkwaardig is dat BAC zelf bezwaar heeft ingediend tegen de eigen omgevingsvergunning. Hoopte men stiekem op een vernietiging van de vergunning om zo nog vier jaar ongestoord op dezelfde manier te kunnen voortdoen zonder verdere verantwoording te hoeven afleggen? ●

DE Erweiterung des Flughafens Zaventem

Unser nationaler Flughafen ist nach dem Hafen von Antwerpen der größte Wirtschaftspool unseres Landes, aber sein Betrieb hat auch weniger angenehme Aspekte, unter anderem für die Umgebung und die Gesundheit der Anwohner. Im Jahr 2023 beantragte die Brussels Airport Company (BAC) eine neue Umweltgenehmigung. Trotz 5.546 Einsprüchen wurde die Umweltgenehmigung im März 2024 genehmigt. Seltsamerweise legte die BAC selbst Beschwerde gegen ihre eigene Umweltgenehmigung ein. Hoffte man insgeheim auf eine Aufhebung der Genehmigung, um noch vier Jahre lang ungestört auf die gleiche Weise weitermachen zu können, ohne weitere Rechenschaft ablegen zu müssen?

Sneltram langs de A12 wordt uitgesteld

VLAAMSE RAND De Vlaamse regering heeft het sneltramproject langs de A12 tussen Willebroek en Brussel voorlopig on hold gezet. Tijdens het debat hierover in het parlement motiveerde Vlaams minister van Mobiliteit Annick De Ridder (N-VA) deze beslissing een tijdje geleden met het argument: 'Dat er deze legislatuur keuzes gemaakt moeten worden en er bewust wordt gekozen voor projecten met de grootste hefboomfunctie.'

Ze wees tevens op het feit dat er met het Brussels Gewest 'geen enkele vooruitgang is geboekt in de onderhandelingen over de gewestoverschrijdende tramlijnen'. Op Brussels grondgebied zouden op het geplande tracé nog twee belangrijke infrastructuurpunten ontbreken waardoor de tram maar tot aan de Heizel kan rijden en niet naar Brussel-Noord wat het kostenbatenresultaat niet langer positief maakt.

Tijdens het debat hadden meerderheidspartijen Vooruit en cd&v kritiek op deze beslissing. Hans Bonte (Vooruit) citeerde uit het regeerakkoord dat stelt: 'Mobiliteitsinvesteringen zoals de aanpak van de R0, A8 en A12 worden gestimuleerd met flankerende maatregelen.' De sneltramlijn Willebroek-Brussel is volgens Bonte in het kader van de werken aan de Ring rond Brussel een flankerende maatregel 'die essentieel is voor het hele project'. Hij wees ook op de vele middelen die reeds geïnvesteerd werden in het project 'zowel op vlak van studies, vergunningen als in overlegprocedures met alle belanghebbenden in de Rand'.

Verwijzend naar de 20 miljoen euro die al in het project werd geïnvesteerd vroeg Kris Poelaert (cd&v) zich af 'hoe men de stopzetting kan verantwoorden. Wat met de geplande heraanleg van het op- en afrittencomplex aan de A12 dat afgestemd is op de tram? Wat met de Plantentuin van Meise die investeringen deed met het oog op de extra bezoekers die verwacht werden

door de komst van de sneltram? Wat met de beloofde fietssnelweg?'

Aimen Horch (Groen) wees op de problematische toestand van het openbaar vervoer in Halle-Vilvoorde en de oplossing die deze sneltram aan velen zou bieden om snel in Brussel te geraken. Line De Witte (PVDA) vulde aan dat de sneltram iemand op 40 minuten van Willebroek naar Brussel zou brengen, of dubbel zo snel als vandaag. Horch wees er op basis van onderzoek door de Vlaamse administratie bovendien op 'dat het maatschappelijk rendement van deze tramlijn dubbel zo groot is als de benodigde investering van 500 miljoen euro'.

Gwendolyn Rutten (Open Vld) bestempelde het project 'als een goede investering die mensen op een veilige en duurzame manier op hun plaats brengt'. Zonder in detail te treden stelde Nadia Sminate (N-VA), burgemeester van Londerzeel, 'uit eerste hand te kunnen getuigen dat er

voor dat tracé geen draagvlak meer is in mijn gemeente.'

Het initiële tracé voor de nieuwe sneltram naast de A12, dat al in 2013 werd vastgelegd, zou vertrekken aan het Fort van Breendonk in Willebroek en eindigen in Brussel-Noord. Het zou in totaal een 30 km lang zijn en 19 km nieuwe traminfrastructuur omvatten. Dit voorkeurstacé werd al in 2013 vastgelegd. Er waren vijf nieuwe haltes voorzien: in Willebroek, Londerzeel, Wolvertem, Meise en Strombeek-Bever. Deze zouden worden uitgebouwd tot volwaardige Hoppin-punten. De hele reis zou 40 minuten in beslag nemen, of 35 minuten sneller dan het openbaar vervoer vandaag. Voorts waren er zeven fietsbruggen voorzien over de snelweg en de sporen die woongebieden en bedrijventerreinen met elkaar verbinden. Voormalig minister van Mobiliteit Lydia Peeters (Open Vld) raamde de totale investering in 2022 op 450 miljoen euro. - LVH

Nieuw stadsdeel

VILVOORDE De Vlaamse regering heeft het ontwerp goedgekeurd van het brownfield-convenant voor een stuk grond aan het station in Vilvoorde. De oude stortplaats zal daardoor gesaneerd kunnen worden. De grond maakt deel uit van Salyx, het nieuwe stadsdeel dat zal gebouwd worden op de voormalige industriële CAT-site. 'Naast het nieuwe ziekenhuis komt er op die plek dus nog veel meer. Ook de VDAB en private partners willen er investeren. Er zal een groot stuk onthard worden en er komen naast groenzones ook woningen. Zowel voor onze gemeente Machelen als voor de buurt is het een belangrijk project-gebied', klinkt het bij Jo De Ro (Open Vld), burgemeester van Vilvoorde. 'Het is dus heel goed nieuws dat de weg vrij is gemaakt om dit stukje grond aan het station te saneren.' - TD

Tijdelijke A8

HALLE De Werkvennootschap van de Vlaamse overheid kiest in het dossier van de herinrichting van de A8 in Halle voor de aanleg van een tijdelijke parallelweg tijdens de werken. 'Onderzoek toont aan dat een tijdelijke 2x2-weg de beste oplossing biedt om de mobiliteit in en rond Halle tijdens de werken te garanderen', klinkt het bij de Werkvennootschap. De plannen voor de tijdelijke weg waren aanleiding tot aardig wat protest. Er moesten een aantal woningen voor onteigend worden. Na bijkomend onderzoek naar alternatieven, op vraag van de buurtbewoners en de stad Halle, komt de Werkvennootschap opnieuw tot het besluit dat de tijdelijke weg de beste optie is. 'De onderzoeken bevestigen dat een tijdelijke 2x2-weg de beste keuze blijft om de mobiliteitshinder tijdens de werken zoveel mogelijk te beperken', aldus de Werkvennootschap. 'Andere scenario's, waar minder rijvakken worden voorzien op de tijdelijke A8, zouden lokaal en regionaal voor zeer grote verkeershinder zorgen. Zo komt de bereikbaarheid van de wijken in Halle onder druk te staan. Ook treden er dan grote problemen op op het vlak van doorstroming, zowel in Halle als in de buurgemeenten.' - TD

Parkeergebouw aan het station

SINT-GENESIUS-RODE De NMBS heeft een vergunning op zak voor een nieuw parkeergebouw aan het station van Sint-Genesius-Rode. Het parkeergebouw kadert in de herinrichting van de stationsomgeving met een nieuwe verbinding tussen de Stationsstraat en de Boomkwekerijstraat, een autoluw Stationsplein en een onderdoorgang naar de perrons. Tegen het project kwam protest uit de buurt. Volgens de omwonenden zal het betalend parkeren in het nieuwe gebouw leiden tot wildparkeren in de omliggende straten. Ook over de geplande verharding uitten ze al hun bezorgdheid. Op vraag van onder meer de gemeente Sint-Genesius-Rode en de provincie Vlaams-Brabant komen er drie grotere, bovengrondse infiltratiezones. - TD

- Twee geitjes die in een weide stonden aan de Liermolen in **Grimbergen** zijn door twee ontsnapte honden doodgebeten.
- De politierechtbank van **Vilvoorde** heeft een boete van een trajectcontrole in **Meise** ongeldig verklaard.
- Twee kinderopvanginitiatieven die in **Meise** de deuren sloten, zullen heropenen.
- De politiezone Zennevallei (**Beersel, Halle, Sint-Pieters-Leeuw**) heeft tijdens de nationale flitsmarathon in november meer dan 250 bestuurders betrapt op te snel rijden.
- De politiezone **Asse-Merchtem-Opwijk-Wemmel** flitste bijna 150 bestuurders die te snel reden.
- **Meise** stopt met het project van de twee deelwagens omdat ze te weinig worden gebruikt.
- In **Meise** zijn in de Nekker en in Wolvertem twee nieuwe kunstgrasvelden in gebruik genomen.
- Onlangs werden 90 zonnepanelen geplaatst op het dak van GC de Boesdaalhoeve in **Sint-Genesius-Rode**.
- **Wemmel** heropende na verdeling van bedwantsen opnieuw de bibliotheek, het restaurant, cafetaria en andere publieke ruimten in Campus W.
- De provincie Vlaams-Brabant investeert 12.235 euro in het OCMW van **Wezembeek-Oppem** voor een project dat anderstalige medewerkers helpt om Nederlands te spreken op de werkvloer.
- De provincie Vlaams-Brabant en de gemeente **Tervuren** hebben aan Treuveld en Maagdekensdelle twee houthakسدammen aangelegd om de erosie te beperken.
- Particulieren kunnen via de provincie Vlaams-Brabant een witloofbox bekomen.

- Tijdens het Toekomstforum **Halle-Vilvoorde**, het overlegplatform van de 33 burgemeesters werd, in aanwezigheid van provinciegouverneur Jan Spooren en minister van Binnenlandse Zaken Bernard Quintin, het structurele tekort aan politiemensen in Halle-Vilvoorde aangekaart.
- De provincie Vlaams-Brabant heeft nieuwe bewegwijzering aangebracht op het traject van de fietssnelweg F1 tussen de provinciegrens van Antwerpen en **Vilvoorde**.
- De gemeente **Dilbeek** ontving 467.020 euro subsidies voor de heraanleg van fietspaden in de Baron de Vironlaan.
- De provincie Vlaams-Brabant en Streekproducten Vlaams-Brabant lanceren de nieuwe podcastreeks *De Streekshow* (straffestreek.be/podcasts). In deze reeks kan men acht verhalen over streek- en hoeveproducenten beluisteren.
- Aan de holle weg Ter Wilgen in **Sint-Stevens-Woluwe** zullen herstelwerken worden uitgevoerd.
- De eerste fase van de werken aan het speel- en ontmoetingspark aan de Bosstraat in **Dilbeek** is gestart.
- De tunnel van de E411 onder het Leonardkruispunt is na structureel onderhoud opnieuw open voor het verkeer.
- De gemeenten **Linkebeek**, **Drogenbos** en **Sint-Genesius-Rode** ondertekenden het Charter Gezonde Gemeente, waarmee ze zich aansluiten bij een netwerk van lokale besturen die inzetten op preventieve gezondheid en levenskwaliteit.
- De speeltuin aan Diependal in **Tervuren** krijgt een opfrisbeurt met nieuwe speeltoestellen voor verschillende leeftijden.
- Vanaf 1 februari 2026 gaat de Zennevallei (**Beersel**, **Halle** en **Sint-Pieters-Leeuw**) de straatverlichting 's nachts niet meer helemaal uitdoen maar stapsgewijs dimmen.
- **Grimbergen** verhoogt de personenbelasting van 6,8% naar 7,4%, ook de opcentiemen op de onroerende voorheffing worden opgetrokken van 620 naar 800. – JH

© f/c

Parket Halle-Vilvoorde in woelig water

HALLE-VILVOORDE In een uitgebreid interview met Ring slaat procureur des Konings Carol Vercarre alarm over de structurele onderfinanciering van het parket Halle-Vilvoorde. Volgens haar wordt het arrondissement al jaren stiefmoederlijk behandeld door de overheid, met zware gevolgen voor zowel het veiligheidsbeleid als voor slachtoffers.

Vercarre benadrukt dat haar parket met amper 24 magistraten een bevolking van 675.000 inwoners moet bedienen. Dat is 1 magistratuur per 28.000 inwoners. Het parket Halle-Vilvoorde zit daarmee ver onder het Belgische gemiddelde van 1 magistratuur op ongeveer 18.000 inwoners.

Ondanks een groeiende instroom van dossiers, vooral rond kwetsbare minderjarigen, blijft de lang beloofde werklasmeting uit. 'We moeten elke dag pijnlijke keuzes maken', zegt Vercarre. Financieel-economische misdrijven worden nauwelijks nog onderzocht, hoewel die miljoenen euro zouden kunnen opleveren voor de staatskas.

Ook het tekort aan crisishulpverlening is nijpend. Het arrondissement bengelt onderaan op het vlak van jongerenwelzijn. Door een enorm tekort aan opvangplaatsen moeten magistraten vaak uitwijken naar andere arrondissementen, die zelf al overbelast zijn. Toch blijft Vercarre strijdvaardig. Ze prijst de inzet van haar team, dat ondanks de onderbezetting resultaten boekt in dossiers met een grote maatschappelijke impact. Maar de uitdagingen worden groter. Door het strengere beleid in Brussel verschuift steeds meer criminaliteit naar de Rand. 'Zijn we klaar voor nog meer verschuiving? Nee', aldus Vercarre. 'Maar we geven niet op.' – TD

Lees het volledige interview op www.ringtv.be

Wat heeft de zee ons te vertellen?

SINT-GENESIUS-RODE/VILVOORDE In de nieuwste voorstelling Zee van Sprookjes Enzo wil het theatergezelschap de zee een stem geven. Het is een visueel, poëtisch stuk voor kinderen vanaf 4 jaar.

Hoe de voorstelling ontstond? Artistiek directeur Pietro Chiarenza: 'Meestal vertrek ik van beelden. Ik zie mezelf als een *beeldenjager*. Het idee om iets over de onuitputtelijke kracht van de zee te maken, begon bij het schilderij van James Ensor met de strandcabine op wielen. Het deed mijn fantasie op volle toeren draaien. Wie zou er in dat huis op wielen wonen? Wat brengt die persoon ertoe om in de buurt van de zee te wonen? Wat doet dat nomadenbestaan met hem? Wat kunnen we van hem leren?'

'Met die vragen heb ik het personage van Mario in elkaar geknutseld. De buitenwereld beschouwt hem een beetje als een dorpsgek. Maar hij bezit wonderlijke eigenschappen. Zo kan hij met de dieren en de zee praten en blijft hij altijd zichzelf. Op een zeker moment ontmoet hij mijnheer Robinson, een stadsmens. De tegenpool van Mario. Hij heeft een superdrukke agenda, is altijd in de weer en wil alles en iedereen voortdurend onder controle houden.'

'Ik hoop dat wie komt de zee zal onthouden als een vriend en niet zal vergeten zorgzaam met haar om te gaan. We zijn allemaal met de zee verbonden. Zij is de oorsprong van al het leven.' – ND/GS

Zee (+4j)

Sprookjes Enzo

ZO – 7 DEC – 11.00

Sint-Genesius-Rode, GC de Boesdaalhoeve, 02 381 14 51

ZO – 14 DEC – 11.00 EN 15.00

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

© tdtw

‘Graag meer uren in een dag’

De creatieve en ondernemende Ben Alp Çelik liep eerst school in De Knipoog, daarna aan het College van Vilvoorde. Zijn jeugd stond in het teken van de scouts, de gitaarles en ropeskipping.

TEKST Michaël Bellon - FOTO Filip Claessens

Ondertussen heeft hij een bachelor Toegepaste Psychologie op zak, en volgt hij een bachelor secundair onderwijs. Maar hij heeft ook al een eigen bedrijfje dat dronebeelden maakt.

Wat kan jij dat veel andere mensen niet kunnen?

‘Mijn studies combineren inzichten in menselijk gedrag met mijn passie voor het onderwijs. Ik kan IQ-testen afnemen, maar ook empathisch luisteren. Mijn hoofdbezigheid is mijn onderneming BenAtTheCam, waarmee ik professionele foto’s, video’s en beelden vastleg met FPV-drones en een uitgebreide scala aan apparatuur. Zo vertel ik verhalen en leg ik belangrijke momenten vast voor klanten. Muziek is ook altijd een onderdeel van mijn leven geweest. Ik volgde gitaarles en was assistent-gitaarleraar. Daarnaast doe ik al 14 jaar aan ropeskipping. Ik spring 58 push-ups na elkaar tijdens een *double dutch* met twee lange touwen die tegelijk draaien.’ (lacht)

Waar kijk je in het dagelijks leven vaak tegenop?

‘Tegen het slapengaan. Ik zou graag meer uren in een dag willen om al mijn passies uit te kunnen voeren.’

Wanneer ervaar je echte geluksmomenten?

‘Wanneer ik op mijn eentje op stap ga en nieuwe mensen leer kennen. Wanneer ik gitaar speel voor mijn vriendin. Na een productieve en leerrijke shoot met een contente klant. Na een goede ropeskipping-training waarin ik nieuwe trucjes leer. Maar het meest wanneer ik mijn drone laat rondvliegen en één word met de omgeving.’

Wat maakt je ongelukkig?

‘Mensen die uit onmacht hun eigen ontevredenheid op anderen projecteren en hen proberen naar beneden te halen. En natuurlijk de honderdste revisie van een video-edit.’

Welke jonge mens bewonder je en waarom?

‘Voormalig voorzitter van de Vlaamse Jeugdraad en schrijver Amir Bachroui. Ik heb hem persoonlijk ontmoet en bewonder hoe hij in het leven staat en naar de maatschappij kijkt. Hij is oplossingsgericht, realistisch maar toch hoopvol. Hij benoemt onze uitdagingen eerlijk zonder ze te verbloemen.’

Wat zou je meteen doen als je politieke macht had?

‘Ik heb zelf meegewerkt aan de gemeenteraadsverkiezingen en daardoor ben ik misschien bevooroordeeld, maar ik zou meteen de hebzucht willen wegtoveren die zo vaak aanwezig is, zeker bij mensen met politieke macht. De geschiedenis herhaalt zich zolang mensen niet veranderen.’

Welk voorwerp zou je niet kunnen missen, behalve je smartphone?

‘Mijn camera. Hij is een verlengstuk van mijn lichaam.’

Wat heeft de digitale wereld met zich meegebracht?

‘De illusie dat we meer verbonden zijn, terwijl we eigenlijk eenzamer zijn geworden.’

Wat wil je later worden?

‘Als ik naïef mag zijn: fulltime filmmaker die de wereld rondreist, gecombineerd met parttime zorgleerkracht en videograaf.’

Waar wil je graag eens op vakantie en waarom?

‘Naar Marokko, omwille van de indrukwekkende architectuur, de manier van leven en denken, en de keuken die ik graag wil proeven.’

Doe eens een toekomstvoorspelling?

‘Misschien krijgen techbedrijven en door geld gedreven multinationals absolute wereldcontrole en creëren ze een dystopie waarin niemand eigenaar is van iets, maar toch gelukkig probeert te zijn. Misschien begeleiden door AI getrainde modellen ons naar een utopische wereld. Of misschien ontstaat er juist pure chaos?’

Wat was er vroeger beter?

‘Mensen stonden meer met elkaar in verbinding. Er was meer *community*. Het leven was rechtlijniiger, in tegenstelling tot vandaag waar eenzaamheid overheerst.’

Welke serie/film/muziek/boek/beeld wil je iedereen aanraden?

‘De klassieker Forrest Gump. Ook de film Fight Club vind ik heel inspirerend.’

Welk eten, drank of gerecht wordt onderschat?

‘Spek met eieren.’

Wat is het mooiste plekje in je omgeving?

‘Het Domein Drie Fonteynen.’ ●

Van topvoetballer naar eigen bedrijf

Geen ochtendtrainingen meer, geen ploegleiding, geen stretching met kinesisten; wel calls vanuit de auto en meetings door heel het land. Sinds mei dit jaar ziet de dagelijkse agenda van voetballer Sven Kums (36) er helemaal anders uit.

TEKST Anne Peeters – FOTO Filip Claessens

Van het beruchte zwarte gat heeft de ex-profvoetballer – met een cv waar menig middenvelder jaloers op is – geen last. ‘Al heeft het even geduurd voor ik dit nieuwe ritme heb gevonden’, geeft hij toe. Dat nieuwe ritme heeft alles te maken met *Honection*, het platform voor voetbalprofessionals dat Kums, samen met zijn vrouw Caroline De Clercq, ontwikkelt.

In mei van dit jaar is er een einde gekomen aan je tijd als actieve profvoetballer, na een rijkgevulde carrière die in Dilbeek begon en in Gent eindigde. Hoe voelde dat?

‘Gek genoeg niet emotioneel. Op het moment zelf voelde het gewoon... juist. Het besef kwam pas later, toen iedereen aan het nieuwe seizoen begon en ik plots niet meer meedeed. Tijdens de zomer leek alles nog normaal: vakantie, rust. Tot ik de spelers zag trainen bij de clubs waar we met *Honection* langskomen. Dan pas denk je: *ah ja, ik hoor daar niet meer bij.*’

Het was een bewuste beslissing om te stoppen met voetballen?

‘Ja, achteraf bekeken zat het er al een tijdje aan te komen. Mijn laatste seizoen was er

een van kleine blessures, iets wat ik voordien nooit heb gehad. Ik zat vaker op de bank, soms ging ik mee op verplaatsing zonder één minuut te spelen. Dat begon door te wegen, zeker met twee jonge kinderen thuis. Je zit op afzondering, mist de tijd met je gezin en dan speel je niet eens... Toen wist ik: dit wordt mijn laatste jaar. Ik wou eindigen op het hoogste niveau, zonder af te zakken naar lagere reeksen.’

Laten we teruggaan naar het begin bij voetbalclub Dilbeek, waar je vader jeugdtrainer was.

‘Ik was vier toen ik begon te voetballen. Mijn broer trainde bij mijn vader, ik stond langs de lijn en wou gewoon meedoen. Twee jaar later werd ik gescout door Anderlecht. Dat was letterlijk om de hoek, vijf minuten van thuis. Maar op die leeftijd denk je niet aan profvoetbal, je doet het gewoon graag. De droom groeit pas later.’

Twaalf jaar bij de jeugd van Anderlecht, dan een carrière vol transfers.

‘Ja, ik ben heel wat keren verhuisd. Dat heeft me gevormd. Als jonge gast was ik introvert. In Nederland heb ik geleerd om assertiever

te zijn, directer. Dat heeft me later geholpen als kapitein van KAA Gent. Ik riep niet veel, maar ik liet me wel gelden. Ik heb nooit spijt gehad van de transfers die ik maakte. Elk hoofdstuk heeft me iets bijgebracht.’

De periode bij Gent was je topperiode. Kampioen, Champions League, Gouden Schoen.

‘Zonder twijfel de mooiste jaren uit mijn carrière. Dat kampioenschap in 2015, als kapitein, dat vergeet ik nooit. Gent voelde als thuiskomen. Ik heb veel aan Anderlecht te danken, maar mijn hart ligt bij Gent.’

En toch nooit een Rode Duivel geworden.

‘Dat blijft een gemis. Al was het maar één invalbeurt geweest, ik had het graag meegemaakt. Maar goed, het was de tijd van de Gouden Generatie: De Bruyne, Witsel, Fellaini... Op mijn positie was de concurrentie moordend. Ik begrijp het, maar spijtig blijft het wel.’

Je pleit vaak voor meer geduld bij jonge spelers.

‘Dat klopt. In België denken we dat het voorbij is als je op je 18e niet doorbreekt. In Italië zag ik jongens van 23 die rustig zeiden: *Mijn tijd komt nog.* Dat geduld missen we. Ik was zelf ook ongeduldig, maar mijn beste periode kwam pas rond mijn 29e. Dat inzicht probeer ik nu aan jonge spelers mee te geven.’

Wat doet *Honection*, het platform dat je samen met je vrouw hebt opgericht en nu voluit aan het uitwerken bent?

‘*Honection* staat voor *Honest Connection*. Het is een digitaal platform dat de transfermarkt transparanter wil maken. Een soort LinkedIn voor voetbalprofessionals: spelers, coaches, clubs en makelaars. Iedereen kan een profiel aanmaken, connecteren en informatie delen. Waarom dat nodig is? Omdat ik zelf kansen heb gemist. Ik kwam ooit iemand van een topclub tegen die mij zei: *We hebben drie keer geprobeerd jou te contacteren, maar we kregen je niet te pakken.* Die informatie was nooit tot bij mij geraakt. Dat mag niet gebeuren. Een speler investeert zijn hele leven in een carrière, dan moet hij of zij ook weten welke kansen er zijn.’

FR De footballeur de haut niveau à chef d'entreprise

‘Passer du sport à haut niveau au monde des affaires est un grand changement. En tant que footballeur, tout est organisé : il ne faut pas cuisiner, planifier, rien. On vit dans une bulle. Ce n'est que maintenant que je réalise combien de personnes font tourner cette machine. Ma vie est désormais complètement différente. Au début, je me sentais un peu perdu. Je me retrouve derrière un ordinateur, les journées sont moins structurées, je dois les remplir moi-même. Mais je commence à trouver mon rythme. Même si la compétition, l'ambiance, les vestiaires me manquent parfois encore. Ce qui me manque le moins, c'est la dépendance. Une vie dictée par le calendrier du club. En tant que parent de jeunes enfants, c'était difficile. Maintenant, je peux planifier des sorties le week-end sans devoir d'abord consulter le calendrier de la Pro League.’

Investeren: is dat iets waar sporters te weinig mee bezig zijn?

‘Zeker weten. Als jonge speler denk je: *het geld komt wel*. Maar je carrière is kort. Je verdient goed, maar niet lang. Veel spelers beseffen dat (te) laat. Ik had het geluk dat iemand me op tijd wakker schudde. In de sportwereld is er nog te weinig financiële begeleiding. Dat is iets wat ik in de toekomst nog wel wil doen; jonge sporters helpen om verstandig met hun geld om te gaan.’

En hoe loopt het nu met *Honection*?

‘We zijn drie maanden geleden gestart, net in de transferperiode. Niet ideaal om te lanceren, maar het liep meteen goed. Clubs als Gent, Genk, Antwerp, Westerlo, Mechelen,... zitten al op het platform. Nu breiden we uit naar Nederland. Mijn vrouw Caroline is digital marketeer, ik breng mijn netwerk uit de voetbalwereld mee. We vullen elkaar perfect aan.’

Van intensief sporten op profniveau naar het bedrijfsleven. Dat is een hele overgang.

‘Absoluut. Als voetballer heb je een schema dat voor je wordt gemaakt. Je hoeft niet te koken, niet te plannen; alles wordt geregeld. Als voetballer leef je in een bubbel. Nu pas zie ik hoeveel mensen dat circus draaiende houden. Ondertussen ziet mijn leven er compleet anders uit. In het begin voelde ik mij wat verloren. Je zit opeens achter een computer, je dagen zijn minder gestructureerd, je moet zelf voor die invulling zorgen. Maar ik begin mijn ritme te vinden. Al mis ik soms nog wel de competitie, de sfeer, de kleedkamer. En het gemak. Wat ik het minst mis, is de afhankelijkheid. Je leven wordt bepaald

door het schema van de club. Als ouder van jonge kinderen is dat zwaar. Nu kan ik in het weekend eindelijk uitstapjes plannen zonder dat ik eerst de kalender van de Pro League moet checken.’

Sport je nog?

‘Ik probeer het. Ik speel één keer per week zaalvoetbal met vrienden en doe een beetje fitness, maar door mijn versleten heupen, is gaan lopen bijvoorbeeld moeilijk. En ja, ik moet er mezelf aan herinneren dat ik moet bewegen, in alle drukte. Gelukkig heb ik nog een andere uitlaatklep: mijn kunst.’ (lacht)

Kunst?

‘Toen ik minder speelde, zat ik ’s avonds thuis met een hoofd vol energie en frustratie. Ik kon niet slapen, dus ik begon iets te bouwen met Lego. Ik maakte portretten uit Lego-steentjes: vanop afstand zie je een gezicht, van dichtbij ontdek je kleine verhalen, symbolen die iets betekenen voor die persoon. Ik gaf het de naam *Kumst*. Je kan mijn creaties, waaronder een Gouden Schoen, zien in de business lounge van de Planet Group Arena, de vroegere Ghelamco Arena van KAA Gent. Het fijne is dat het mij niet alleen ontspant, maar ook geld opbrengt voor goede doelen, zoals het onderzoek van het Fonds Parkinson van de UGent.’

Het klinkt als veel werk.

‘Dat is het ook, het vraagt veel voorbereiding. Je moet opzoeken doen, schetsen, puzzelen,... Maar het geeft me veel voldoening. De eerste reeks bestond uit zeven portretten van Gent-spelers. Ze waren meteen verkocht en sindsdien krijg ik aanvragen van andere sporters. Ik doe het uiteraard niet voltijds,

maar het is iets dat ik blijf koesteren. En mijn kinderen helpen me erbij. Dat maakt het extra mooi.’

Je bent geboren in Asse, woont in Dilbeek. Was het een bewuste keuze om in de Rand te blijven?

‘Ja. Dilbeek is mijn thuis. Mijn familie woont hier, mijn vrouw komt uit de buurt. We kennen elkaar van op school. Tijdens mijn actieve profcarrière zijn we vaak verhuisd, maar telkens kwamen we terug naar hier. Het is centraal, rustig, dicht bij vrienden en familie. Alles wat we willen.’

En je zoon? Wordt hij een nieuwe Kums?

‘Hij is vier jaar en leeft voor het voetbal. Hij kijkt 90 minuten gebiologeerd naar een match. Maar ik ga hem nooit pushen. Minder dan één procent wordt effectief prof. Het belangrijkste is dat hij er plezier aan beleeft. Als hij later wil voetballen: prima. Als hij iets anders wil doen: ook goed. Al ben ik blij dat hij mijn balgevoel en mijn liefde voor de sport heeft geërfd.’ ●

Randportret

Naam: Sven Kums (°1988, Asse)

Woonplaats: Dilbeek

Bekend van: ex-profvoetballer (o.a. KAA Gent, Anderlecht, Udinese,...)

Nieuw project: *Honection*, digitaal platform om de voetbaltransfermarkt transparanter te maken, www.honection.com

Extra project: *Kumst*, portretten met Lego-steentjes

De opwaardering van een natuurgebied

Er was eens... een tijd dat het Dorent-Nelebroek in Zemst-Vilvoorde meer dan 150 ha groot was. Dat was zo tot het einde van de jaren 1980. Het was een moerassig kleinschalig landschap in de Zennevallei, met veel hagen, beken en grachten, en gold als een plaats met veel biodiversiteit.

TEKST Herman Dierickx – FOTO Filip Claessens

Na een strijd van omwonenden voor het behoud van de volledige natuurzone besliste de toenmalige Vlaamse regering om de peer in twee te doen: de helft zou natuurgebied blijven, de andere helft werd opgespoten tot wat nu het industriegebied Cargovil is. Het was één van de zovele legendarische compromissen waarvoor we tot ver buiten onze landsgrenzen bekend staan.

Een doorgedreven visie annex beheer liet lang op zich wachten, tot beheerder Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) een vijftal jaar geleden de als landschap beschermde groenzone inrichtte als volwaardig natuurgebied. Vandaag is het een fijn wandelgebied, waar wandelaars en ruiters grotendeels op hun eigen padennetwerk terecht kunnen.

Ingericht staat netjes

Een deel van het stort aan de noordelijke Zennemeander is intussen afgegraven, en de meander zelf grotendeels heringericht. De zuidelijke meander kan je vanaf het wandelpad in al zijn glorie bewonderen. Beide armen zijn niet aan de oude Zenne gekop-

peld omdat de waterkwaliteit niet goed genoeg was, en omdat de geldende hydrologie te complex is. Er is van de gelegenheid gebruik gemaakt om poelen te graven, een begrazingsblok en een hondenloopweide in te richten. Een deel van de oude graslanden is geënt met hooi van elders om de overbemeste vegetatie te verjongen en diversifiëren. Op het zuidelijkste perceel groeit inmiddels een keur aan planten, waar veel insecten op bezoek komen. Het doet wat denken aan de glorietijden van weleer. Die komen wellicht nooit meer terug. Daarvoor is er de jongste vijftig jaar te veel ingeboet op lucht-, water- en bodemkwaliteit.

Stekels en doornen

Het gebied is bekend om zijn uitgestrekt hagenpatroon. De soortensamenstelling uit de topjaren is redelijk drastisch veranderd, maar de huidige infrastructuur is er nog steeds eentje die onze aandacht waard is. Een aantal jaar geleden zorgden beide gemeenten en het Regionaal Landschap Brabantse Kouters voor heraanplantingen

om de lijnvormige landschapselementen weer volledig te maken.

De drukke paardenbegrazing van de manege is al een tijdje teruggeschoefd, wat leidde tot meer natuurlijke graslanden. De huidige natuurwaarden gaan er nog steeds op vooruit omdat de ontwikkeling niet wordt benadeeld door oneigenlijk gebruik zoals

“ Het gebied is bekend om zijn uitgestrekt hagenpatroon.

bijvoorbeeld overbegrazing, scheuren, loslopende honden e.d.

Loslopende honden waren decennia een plaag in dit *niemandsland*, maar sinds de herinrichting is dat veel verbeterd. Al schrokken we ons een hoedje wanneer plots drie tweevoeters en tien (!) grote, loslopende honden ons pad kruisten tijdens de verkenning. Er was geen lievemoeieren aan: het trio vond dat ze het recht had om hun dieren alle vrijheid te geven. Ze sloegen al snel een agressieve toon aan en ik besloot

om het niet te laten ontaarden. Het blijft zonde dat zo'n hardleerse mensen het fijne gevoel van nietsvermoedende wandelaars nog regelmatig verpesten.

Iconische plant

Hoe dan ook is dit soort kleinschalige landschappen zo typisch voor Vlaanderen, en bij inbreiding de Rand. Je vindt je nog heel wat variaties op dit thema, denk aan de Vogelzangbeek in Anderlecht, de Zuunvallei in Sint-Pieters-Leeuw of delen van de Zennevallei ten zuiden van Brussel. Maar het Dorent-Nelebroek steekt er uit wat betreft de ellenslange, al of niet *gedoornde* en *gestekelde* hagen. Daarom is het zo jammer dat een van de pronksoorten op dat vlak, de wegedoorn, al decennia verdwenen is uit het gebied. Verantwoorde herinstructie zou een mooi initiatief zijn. Hopelijk komt het er van.

Hét pronkstuk van het gebied is zonder twijfel de restpopulatie van de grote pimpernel, een iconische plant die zeldzaam is in Vlaanderen. Een deel van de herinrichtingswerken is erop gericht om de soort meer overlevingskansen te geven. Volledigheids-halve vermelden we nog de kamsalamander, waarvoor de Dorent een belangrijke stapsteen is in het regionaal leefgebied. Zo blijkt dat er veel pijlen op de Dorentboog zitten. De toekomst is gevrijwaard en verzekerd. Met zijn vijfenzeventig hectare blijft het een grote groene lap grond waar mens en natuur mooi samen sporen. ●

Dorent-Nelebroek ★★★★★

Troeven: Lijnvormige landschapselementen (hagen, beken, grachten, oude en nieuwe Zenne), poelen, gevarieerde vegetatie, fijn wandelgebied, hondenlosloopweide, autoparking, op één kilometer van treinstation Eppegem.

‘Waar Vlamingen thuis zijn’

Marketeer van het Vlaamse karakter van de Rand. Zo zouden we Dilbenaar Herman Brijssinck kort kunnen typeren. Vanuit zijn engagement bedacht en organiseerde hij de eerste versie van De Gordel, maar jaren eerder kwam hij ook al op de proppen met de slogan Waar Vlamingen thuis zijn.

TEKST Luc Vander Elst

Op 12 juni 1933 werd Herman Brijssinck geboren in Ninove. Zijn vader overleed toen hij amper drie jaar oud was. Moeder Greta Scheerlinck stond er plots alleen voor bij de opvoeding van Herman en zijn oudere zus.

Hermans dochter Gertje: ‘Dat was niet eenvoudig in een tijd waarin er nog zo goed als geen sociale zekerheid was. Dat heeft hem getekend. Mijn vader ging naar het atheneum in Halle. Na zijn humaniora ging hij direct bij KLM werken, de Nederlandse luchtvaartmaatschappij.’ Na zijn huwelijk verhuisde Brijssinck naar Dilbeek, dichterbij zijn werkplek in Brussel. Van 1959 tot bij zijn overlijden was hij Dilbenaar. ‘Mijn vader was zeer joviaal, maar ook rad van tong. Bij de KLM moest hij opboksen tegen mondige Nederlanders. Dat was een goede leerschool. Hij was er directeur voor de vracht, reisde veel en was commercieel aangelegd.’

Verleiden

Die feeling voor marketing gebruikte hij ook toen het Egmontpact in 1977 Franstaligen inschrijvingsrecht gaf in de Rand. Toen bedacht Herman de slogan *Waar Vlamingen thuis zijn*. ‘Hij was zeer betrokken, maar stond nooit op het voorplan. Hij vond dat hij vanuit de achtergrond als creatief vrijwilliger en raadgever meer kon bijdragen aan het beleid. Hij had ook geen politieke voorkeur. Sommigen wilden de actie Waar Vlamingen thuis zijn politiek naar zich toetrekken, maar mijn vader weigerde dat categoriek. Het ging erom mensen op een vriendelijke, zachte manier te overtuigen. Velen geloofden niet in de actie, maar mijn vader zette door. *Als je in iets gelooft, is alles mogelijk* was een van zijn motto's. Zo kreeg hij dingen op een

niet-agressieve manier voor mekaar, waar niemand anders in geloofde.’

Gordel

Onder het motto *Niet strijden, maar verleiden* was Brijssinck een van de eerste ideeën-marketeers. Over de faciliteitengemeenten lanceerde hij de campagne *Wij houden van alle zes*. Het Nederlandstalig onderwijs in Brussel gaf hij een boost met de campagne *Goed tweetalig, echt drietalig worden, dat kan in Brussel in het Nederlandstalig onderwijs*. Enkele jaren later, in 1981, lag hij mee aan de basis van de allereerste Gordel.

‘Het idee voor de Gordel was gegroeid uit vorige campagnes. Hij vond dat we zo'n prachtige Vlaamse Rand hadden met nog veel groen. Hij wou mensen tonen hoe mooi hun land is en ze zo op zijn zachtzinnige manier verleiden. Zo organiseerden we met vrijwilligers de eerste Gordel in 1981 in Sint-Genesius-Rode.’ Voor die eerste Gordel daagden ongeveer 1.300 mensen op, maar het evenement groeide zeer snel.

‘De Gordel werd snel te groot om het zelf te blijven organiseren. Vader betrok er andere partners bij. Vanaf de eerste Gordel stootte het evenement, hoe vriendelijk en zacht ook bedoeld, op tegenstand. Ook toen al lagen er spijkers op het parkoers. Maar voor elk probleem zocht mijn vader een oplossing. Hij liet de moed nooit zakken en was heel creatief en vastberaden. Als hij een droom had, dan geloofde hij daarin en zou hij alles doen om die te realiseren. Nooit vanop het voorplan, maar rustig vanuit de achtergrond.’

Roets

In 2005 lanceerde Brijssinck de kalender Roets, een historische weekkalender over boeiende en inspirerende mensen en feiten uit de geschiedenis van de Lage Landen. Weinig mensen waren dat idee genegen, maar Brijssinck omringde zich met de nodige specialisten, zocht drukkers en uitgevers, en de eerste Roets verscheen in 2005. Tot aan zijn overlijden op 20 februari 2023 stelde Brijssinck enthousiast mee die Roets samen. Bescheiden heeft hij bij leven elke erkenning geweigerd. Postuum kan hij ze niet meer weigeren en op basis van zijn werk voor de Rand verdient hij die ook. ●

Conflicten omzetten in harmonie

De ene bouwt bruggen met diplomatie, de andere raakt harten met kunst. Beide streven naar hetzelfde: mensen verbinden, voorbij grenzen en verschillen. Aan het woord zijn Frans Van Daele en Peter De Caluwe.

TEKST Nathalie Dirix – FOTO David Legrève

Wat is je bijgebleven van jouw kindertijd?

De Caluwe: 'Ik was vooral een blij kind. Ik groeide op in een warm gezin, met een zieke vader en een liefdevolle en zorgzame moeder. Daardoor werd ik me vroeg bewust van de fragiliteit van het leven. Het maakte mij dankbaar voor alle mooie momenten die op mijn pad kwamen. Op foto's zie ik vaak een lachend kind dat iets wil geven. Eigenlijk ben ik nog steeds datzelfde kind, dat verhaaltjes wil vertellen en ervaringen wil delen.'

Van Daele: 'Ik groeide op tussen drie oudere en drie jongere broers. Toen al zat ik in een middenpositie. (*lacht*) De leukste momenten waren onze zomeruitstappen naar Cadzand. De schepen die je daar zag binnenvaren, zetten mij aan het dromen. Minder leuk vond ik de periodes waarin het wekenlang regende. Dan kon ik niet naar buiten om met mijn vrienden kattenkwaad uit te halen. (*lacht*) Toch heeft die ervaring me er niet van weerhouden om met veel bewondering te genieten van het ballet *Rain* van Anne Teresa De Keersmaeker in de Brooklyn Academy of Music in New York.'

In welke mate leeft het innerlijke kind vandaag nog in jullie?

Van Daele: 'In ieder van ons leeft nog een stukje kind. Het is de bron van onze creativiteit en flexibiliteit. Ook op latere leeftijd is het waardevol om regelmatig terug te denken aan je kindertijd, al was het maar om de intuïtieve lessen die je toen leerde niet te vergeten.'

'Aan jonge diplomaten vertel ik altijd dat je de essentie van diplomatie al in het vierde leerjaar leert. Daar leer je hoe je met anderen omgaat, hoe je kunt manoeuvreren om mensen samen te brengen en gezamenlijke doelen te bereiken. Dan al ontdek je dat je alleen weinig kunt realiseren, maar

dat je samen veel meer kunt. Dat inzicht had ik al op jonge leeftijd en is me mijn hele leven bijgebleven.'

De Caluwe: 'Interessant dat jij daar een leeftijd aan kunt koppelen. Vroeger durfde ik alles: van bruggen, boten en de hoogste springplanken in het water springen. En dan merk je als dertiger, op een boot in Turkije, omringd door helderblauw water, dat je dat niet meer durft. Het is vreemd hoe de tijd die onbezonnen durf van vroeger blijkbaar aantast.'

'Wat jij net beschreef – de ambitie om mensen samen te brengen – herken ik heel goed. Mijn broer en ik deden dat al van jongs af aan, met volleybal en voetbal, maar ook met zelfbedachte toneelstukjes die wij in de tuin opvoerden. Wij bouwden zelfs onze eigen praalwagens en trokken daarmee door de straten, met mijn broer verkleed als de heilige Madonna. (*lacht*) Samen creatief bezig zijn, is altijd mijn drijfveer geweest.'

Wat zijn de belangrijkste inzichten die jij door de jaren heen als topdiplomaat hebt opgedaan?

Van Daele: 'Diplomatie is een vak, geen vrijblijvende bezigheid. Net zoals in elke andere stiel vraagt het toewijding, inzet en ervaring. Wil je het verschil maken, dan zul je je in dat vak moeten verdiepen om het ambacht onder de knie te krijgen. Een van de belangrijkste lessen die ik heb geleerd, is dat er een groot onderscheid is tussen *gelijk hebben* en *gelijk krijgen*. Diplomatie beweegt zich precies tussen die twee polen.'

'Een ander fundamenteel inzicht is dat de voorbije 80 jaar van vrede en voorspoed die wij in Europa hebben gekend allerm minst vanzelfsprekendheid zijn. Ze zijn het resultaat van menselijk vernuft en van het visionaire werk dat aan de basis ligt van de Europese Unie en de trans-Atlantische alliantie. Ik ben me ervan bewust dat die alliantie vandaag

onder druk staat, en dat de EU op sommige vlakken verder had kunnen staan. Maar alles in overweging genomen, hebben wij als diplomaten mee gebouwd aan structuren die ons decennialang stabiliteit en welvaart hebben gebracht.'

'Wanneer ik de kritiek op de EU hoor, denk ik vaak: *laat ons vooral het kind niet met het badwater weggooien*. Daarom blijf ik het belang van degelijk geschiedenis-onderwijs benadrukken. Mark Twain verwoordde het treffend: *History doesn't repeat itself, but it rhymes*. De geschiedenis herhaalt zich misschien niet letterlijk, maar ze rijmt wel. Wie de geschiedenis kent, weet dat machts-politiek, geweld en oorlogen geen afwijking van de norm zijn. Het zijn net de afgelopen tachtig jaar van vrede in Europa die de uitzondering vormen.'

'Het Russisch imperialisme is geen recent fenomeen. Het gaat terug tot de tijd van Peter de Grote en tsarina Catharina. Met andere woorden: Poetin zet een eeuwen-oude politieke traditie voort. Het geniale van het Europese project schuilt net in het feit dat wij erin geslaagd zijn de rivaliteit tussen grootmachten om te buigen tot samenwerking. Het besef dat je beter bondgenoten kunt zijn dan vijanden is gegroeid uit de gruwelijke ervaringen van de wereldoorlogen.'

Een cynische vaststelling: we lijken eerst de gruwel te moeten meemaken, voor we kunnen zeggen nooit meer.

Van Daele: 'Ik hoop dat het ook anders kan, maar de werkelijkheid leert ons dat het helaas vaak zo gaat.'

De Caluwe: 'De mens lijkt telkens weer het conflict op te zoeken, terwijl zijn diepste verlangen eigenlijk harmonie is. Wat je daar-net over geschiedenis zei, vond ik raak. Ik werk sinds kort aan een project rond Stefan Zweig, de Oostenrijkse schrijver van *Die Welt von Gestern* (*De wereld van gisteren*). Zweig groeide op in het *fin de siècle*-klimaat van Europa. In zijn boek blikt hij met een melancholische en lucide blik terug op het oude Europa van voor de wereldoorlogen. Het is een sleutelwerk voor iedereen die de Europese geschiedenis echt wil begrijpen.'

'Het is duidelijk dat we niet in een vacuüm leven. Bepaalde patronen lijken zich telkens opnieuw te herhalen. Jij verwees daarnet al

PETER DE CALUWE

- studeerde literatuur en theatergeschiedenis
- bekleedde meerdere directiefuncties voor de Nationale Opera (Amsterdam)
- werkte tot eind 2025 als Intendant voor De Munt
- werd in 2013 uitgeroepen tot overheidsmanager van het jaar
- was President van Opera Europa (2011-2013)

naar het gebrek aan historische kennis, en ik vrees dat dat één van de grootste drama's van de voorbije decennia is. Vandaag is onderwijs vooral gericht op het aanleren van een vak. Want we moeten zo snel mogelijk kunnen functioneren binnen een productief, kapitalistisch systeem. Maar dat is een fundamentele denkfout. Want juist doordat we een breder historisch en menselijk kader missen, raken we het zicht kwijt op wie we werkelijk zijn en op hoe we ons tot de ander verhouden. In plaats van de ander te proberen begrijpen, zien we hem steeds vaker als een bedreiging. Dus bewapenen we ons, mentaal of fysiek, om de confrontatie uit de weg te gaan. Begrip vraagt moeite, maar precies daar begint de echte beschaving.'

'De extreme gevolgen van zo'n benadering zien we bijvoorbeeld in de Verenigde Staten: openbare scholen verdwijnen, wetenschappelijk onderzoek wordt in twijfel getrokken en zelfs universiteiten komen onder politieke druk te staan. Onderwijs komt onder controle van de extreem religieuze zuilen of wordt enkel nog privé aangeboden.'

'Vandaag is Poetin de vijand, morgen misschien Trump. Maar wat een onzin, want we zullen hoe dan ook met elkaar verder moeten en niet enkel vanuit defensief standpunt redeneren. Cultuur kan ons helpen elkaar beter te begrijpen en niet langer automatisch als vijand te zien. Voor mij zijn cultuur en onderwijs offensieve beleidsdomeinen. Door erin te investeren, zullen we op lange termijn

besparen op defensie. Zo krijgt diplomatie opnieuw de ruimte om haar werk te doen. In plaats van te pronken met wapens, zouden we opnieuw moeten kiezen voor dialoog.'

Van Daele: 'Ook ik zou graag in een wereld leven waarin de wapens zijn neergelegd en diplomatie het laatste woord heeft. Maar de realiteit is helaas vaak anders. Als we onze veiligheid willen waarborgen, vertrekken we beter vanuit een positie van kracht dan van zwakte. Gelukkig beschikt de Europese Unie over andere middelen dan militaire macht om spanningen en belangenconflicten op te lossen. Het Hof van Justitie van de EU in Luxemburg is daar een treffend voorbeeld van. Het bewijst dat rechtsstatelijkheid en dialoog krachtige instrumenten kunnen zijn in plaats van geweld.'

De Caluwe: 'Ik ben het helemaal met je eens, maar voor mij betekent jezelf wapenen vooral dat je je goed informeert over de ander en zijn geschiedenis probeert te begrijpen. Ik ben van nature een gewetensbezwaarde. Dat hele alfa-principe, waarbij de één de ander wil overheersen, vind ik onbegrijpelijk. Wat ik wel positief vind, is dat de invloed van vrouwelijke macht de afgelopen jaren duidelijk is toegenomen. Dat zie ik als een belangrijke stap vooruit.'

Wat is het belangrijkste inzicht dat jij hebt opgedaan tijdens je jaren als intendant van de opera?

De Caluwe: 'Cultuurparticipatie helpt je

om jezelf beter te leren kennen. De mooiste projecten ontstaan wanneer je niet als individu, maar juist als groep een stem krijgt, bijvoorbeeld door samen te zingen. Het is bekend dat kinderen die op jonge leeftijd samen zingen, vaak harmonieuzer in het leven staan.'

'In voetbal draait het ook om samenspel met als doel doelpunten te scoren en de tegenstander te verslaan. In mijn vakgebied gaat het echter niet om winnaars en verliezers. Wij bundelen onze krachten om iets te creëren dat het individuele talent van iedereen overstijgt. Aan het einde van een voetbalwedstrijd klinkt vaak het lied *You'll Never Walk Alone*, maar eigenlijk is dat lied misschien nog meer van toepassing op de operawereld.'

Wat betekent opera voor jou?

Van Daele: 'Ik ben een grote liefhebber van Puccini. Vooral zijn vrouwelijke hoofdrollen in *Tosca* en *La fanciulla del West* vind ik fascinerend. Die verhalen van verzetsheldinnen kun je niet loszien van de emancipatiestrijd die vrouwen in die tijd hebben moeten voeren.'

De Caluwe: 'Puccini had inderdaad een diepe bewondering voor vrouwen, zowel in zijn privéleven als in zijn muziek. Hij portretteerde krachtige, prachtige vrouwen. Dat sloot aan bij zijn tijd waarin het liberalisme in Europa opkwam. Opvallend is dat bijna al zijn heldinnen uiteindelijk sterven.'

In welke mate kan opera iets bijdragen aan onze samenleving?

Van Daele: 'Dat is een klassieke kip-en-ei-vraag. Die krachtige vrouwenrollen konden opbloeien dankzij de liberale tijdsgeest, maar tegelijk heeft opera zelf ook bijgedragen aan die ontwikkeling. Juist die wisselwerking maakt het verhaal zo boeiend en fascinerend.'

De Caluwe: 'Het maakproces van een opera is potentieel conflictueus. Zo is het bijvoorbeeld best een uitdaging om de librettist en de componist op één lijn te krijgen. Ook de samenwerking tussen dirigent en regisseur loopt niet altijd over rozen omdat ze, volgens het aloude adagio *Prima la musica, poi le parole?* (Eerst de muziek, dan de woorden) beide een andere prioriteit hebben. Soms leidt dat tot wrijving, maar juist uit die dynamiek ontstaat vaak iets moois.'

FRANS (BARON) VAN DAELE

- studeerde Romaanse filologie
- was Belgisch ambassadeur in de Verenigde Staten
- was Permanent Vertegenwoordiger van België bij de EU en de NAVO
- stond aan het hoofd van het kabinet van Herman Van Rompuy, president van de Europese Raad, 2009-2012
- stond aan het hoofd van het kabinet van Koning Filip van België, 2013-2017

Van Daele: 'Dat klinkt haast als een slagveld.' (lacht)

De Caluwe: (lacht) Ja, maar ik zie het proces van opera maken vooral als een model voor een harmonieuze samenleving. Als we conflicten kunnen omzetten in harmonie, deze harmonie ook binnenbrengen in het maakproces, kunnen we ook vreedzaam samenleven. Tegen de artiesten zeg ik vaak: *Keep the drama on stage*. Ik heb zelfs T-shirts met die tekst laten maken.'

'Onze missie als operamakers is vooral het creëren van catharsis, iets wat onze maatschappij hard nodig heeft. Iedereen komt met een eigen verhaal de zaal binnen, maar gaat naar huis met het gevoel iets gemeenschappelijks te hebben beleefd. *You shared a story and no longer feel alone with your troubles and pain*. Die loutering is de kracht van cultuur en essentieel voor ons als mens.'

Hoe ben jij erin geslaagd om die harmonie als intendant tot stand te brengen?

De Caluwe: 'Door mijn eigen harmoniemodel te ontdekken. Ik geloof niet zozeer in leiders, maar wel in *leadership*. Leiders zijn vaak vooral met zichzelf bezig, terwijl *leadership* draait om het beste uit mensen naar boven te halen. Sinds ik mijn opdracht bij de Munt heb afgerond, stuur ik geen team meer aan, en dat is wel even wennen. Ik verlang dan ook naar een nieuwe rol waarin ik op *leadership* kan inzetten.'

Jij hebt met en voor vele leiders gewerkt. Wat heb jij over leiderschap geleerd?

Van Daele: 'Een leider zonder volgelingen is een kolonel zonder bataljon. Leiderschap houdt in dat je mensen rond een idee verzamelt. Dat kost tijd. Autocratische regimes lijken snel te kunnen beslissen, maar de geschiedenis toont dat ze zelden standhouden. Vroeg of laat komt het volk in opstand. Luisteren naar je mensen is je eerste plicht als leider. Doe je dat niet, dan ben je gedoemd te mislukken. Ik geloof sterk in de kracht van collectieve wijsheid.'

De Caluwe: 'Ik merk dat er vandaag nog maar weinig beslissingen worden genomen waarbij echt de tijd wordt genomen om naar het team te luisteren. Terwijl het net zo essentieel is om voeling te houden met wat er binnen de groep leeft.'

De Vlaamse Rand rond Brussel kent een grote culturele diversiteit. Hoe kunnen we die diversiteit omzetten in een harmonieus geheel?

Van Daele: 'Je vraag suggereert dat diversiteit en harmonieus samenleven per se tegenstrijdig zijn, maar dat hoeft helemaal niet zo te zijn. Diversiteit vraagt vooral dat je ermee leert omgaan. In een land als het onze bestaan er nu eenmaal economische, religieuze en institutionele breuklijnen. Achter die lijnen schuilen groepen mensen die fundamenteel anders denken over belangrijke zaken. En toch zijn we er in België, ondanks

die verschillen, vaak in geslaagd om samen iets op te bouwen.'

'De situatie in de zes faciliteitengemeenten is nog een ander verhaal. In sommige van die gemeenten is geprobeerd om een dialoog tussen verschillende groepen tot stand te brengen. Soms lukt dat, soms niet. Maar de succesverhalen tonen aan dat het wél degelijk mogelijk is om in harmonie samen te leven, zolang men bereid is met elkaar in gesprek te blijven. *It takes two to tango*.'

De Caluwe: 'Ik woon in Brussel. In een cirkel van 1 km word ik omringd door minstens 138 nationaliteiten. Dat fascineert mij. Ik maak misschien een wat vreemde vergelijking, maar in een supermarkt zien we diversiteit aan producten als een pluspunt. Waarom zouden we dat bij mensen dan niet zo kunnen zien? Ik ben heel tolerant ten opzichte van andere culturen. Het enige wat ik niet kan accepteren, is intolerantie.'

Welke vraag zouden jullie nog aan elkaar willen stellen?

Van Daele: 'Welk boek ben jij nu aan het lezen?'

De Caluwe: 'Malvina, een boek van Klara-presentatrice Sylvia Broeckaert. Het is een geromantiseerde biografie over de Vlaamse operadiva Vina Bovy. Op mijn nachtkastje ligt ook het gedicht *Le Silence* van Maurice Maeterlinck. Het gaat over terugkeren naar de kern van jezelf. Stille, ik heb er steeds meer nood aan.'

De Caluwe: 'Zou jij mijn job hebben willen doen? Jouw werk zegt me wel wat. (lacht)

Van Daele: 'Ik heb altijd veel bewondering gehad voor wat jij en je team met opera doen. Zodra een operavoorstelling begint, word ik helemaal naar een andere wereld meegenomen. Maar ik denk niet dat ik over de juiste vaardigheden beschik om al die verschillende elementen die eigen zijn aan de operawereld aan elkaar te knopen.'

Denk jij dat Peter het in zich heeft om een bekwame en gerespecteerde diplomaat te zijn?

Van Daele: 'Dat denk ik zeker.'

De Caluwe: 'Ik zou het graag doen. Mensen samenbrengen heeft misschien geen directe economische waarde, maar het is des te waardevoller. Het vormt het fundament voor vrede.' ●

Meer punk dan koor

Denk bij een kersttournee van het zangcollectief Anúna niet in termen van kerstliedjes afvinken. 'Onze livebeleving sluit meer aan bij Radiohead of Kate Bush', zegt Michael McGlynn, al bijna 40 jaar de drijvende kracht van één van Ierland's invloedrijkste en tegelijk onbekendste exportproducten.

TEKST Tom Peeters - FOTO David Legrève

Zorg ervoor dat je lezers beseffen dat Anúna misschien lijkt op en klinkt als een koor, maar geen koor is! Michael McGlynn kan niet stellig zijn als hij benadrukt hoe ver zijn muziek van een conventioneel koor staat. 'Ik vind het geweldig dat mensen vandaag zingen bij allerhande koren. Ik heb jaren geprobeerd mij te integreren, maar het is een wereld, soms een industrie, die niet geïnteresseerd is in de manier waarop ik wil innoveren. Anúna leunt meer aan bij punk dan bij koraalmuziek.' Punt gemaakt.

Ook toen McGlynn bijna 40 jaar geleden met Anúna begon, deed hij alles op zijn manier. 'En toen ik midden jaren 90 mijn zangers kwijtraakte aan *Riverdance*, moest ik opnieuw beginnen', laat hij via Zoom optekenen vanuit IJsland, waar hij zich terugtrok om een aantal album- en filmprojecten af te werken. Daarna start zijn kersttournee die dit keer Vilvoorde aandoet. 'Componeren, albums maken, later ook video's en films, een onlinewinkel voor bladmuziek runnen, tourmanager spelen: ik heb het allemaal al doende geleerd.'

Fragiele wereld

Ook de kerstshows waarmee zijn vocaal ensemble, dat alle generaties opgeteld zo'n 300 leden telde, binnenkort naar Duitsland, Nederland en België afzakt, huldigen die DIY-instelling. 'Toen men de Franse componist Claude Debussy vroeg naar de filosofie achter zijn creaties, klonk het bondig: *Ik schrijf ze voor mijn plezier*. Daar sluit ik me graag bij aan. Zolang de shows organisch veranderen op de manier waarop ik zelf verander, hou ik vol. Telkens weeg ik af of het de moeite loont om te toeren. Dit keer leek de nood groter omdat onze performances een fragiele wereld weerspiegelen. We reproduceren niets, maar brengen eigen composities. Die knipogen naar oude tradi-

ties en rituelen, terwijl ze inclusief, complex en eigentijds zijn.'

'Akkoord, sommigen komen naar de shows voor hun jaarlijkse kerstervaring, en dat is oké. Ze beschouwen het als een familie-uitstap, waar de vader des huizes soms tegen opziet. Die wil liever thuis in zijn zetel een biertje drinken. Maar tijdens een vorige tournee vertrouwde zo'n vader mij wel toe dat hij, denkend een saaie avond tegemoet te gaan, verrast werd door de impact die de muziek op hem had. Dat vond ik een groot compliment.'

Wilde wind

Het heeft misschien te maken met de tijd van het jaar, opperen we. Als de dagen korten, is men sneller in een contemplatieve bui. 'Correct! Je neemt afscheid van het oude jaar en meet de schaduw op, en tegelijk verwelkom en vier je het nieuwe. Tussen twee cycli is het altijd goed om even stil te staan.' De opgeroepen emoties gaan ook verder terug dan het Christendom. 'Neem nu *Song of the Wind*, dat angstgevoelens vat die je tijdens een avondwandeling op het platteland wel eens overvallen als de wind iets te wild ruist in het donker en de mogelijkheid opdoemt niet meer naar huis te kunnen, een verwijzing naar onze sterfelijkheid.'

Het doet ons denken aan een getuigenis in de docu *Echoes of Ireland - The Music of Michael McGlynn*, waarin het geluid van Anúna vergeleken wordt met dat van de oceaan of van de plek waar McGlynn vandaan komt. Opgegroeid in Dublin en Donegal zie je hem rondstruinen op het strand. 'Die film, aanvankelijk bedoeld voor mijn 60e verjaardag, oppert hier en daar iets diepzinnig. Het is sowieso een bizar jaar geweest. Na jaren tussen de plooiën te zijn gevallen, kreeg ik een eredoctoraat van de universiteit van Dublin,

mijn Alma Mater, waarschijnlijk omdat mijn muziek een idee van Ierland inkapselt dat intussen ruim ingang vond. Ik denk echter niet dat het over Ierland zelf gaat, maar over een diepere verbinding met de natuurlijke wereld. Tijdens een Anúna-concert voel je je verbonden met de wilde wind, alsof je zelf in het bos of op zee bent.'

Riverdance

In de jaren 90 maakte Anúna even deel uit van *Riverdance*, dat uitgroeide tot een wereldwijde hype. 'Alhoewel ik er geen muziek voor componeerde, vond ik het hartverwarmend dat Ierland, dat er toen heel slecht aan toe was, opnieuw trots kon zijn op zijn taal en cultuur. Het is achteraf te makkelijk om die renaissance oppervlakkig te noemen. Het resultaat van dat succes was wel dat Anúna al zijn zangers kwijt was. Toen ik *Riverdance* in een geldkoe zag veranderen, ben ik eruit gestapt. Ze wilden Anúna absorberen, maar dat heb ik geweigerd en ik ben herbegonnen met nieuwe vocalisten, op mijn manier.'

De rest is geschiedenis. Of niet. 'Ik ben Ierland's succesvolste klassieke componist, maar niemand weet het. Omdat men ons soms categoriseert onder folk, dan weer onder pop of klassiek, en zelden onder koor-muziek. Vroeger zou me dat als hedendaags klassiek componist boos hebben gemaakt. Nu besef ik dat muziek alles kan zijn wat je wil dat het is. Pakweg Björk of Jeff Buckley hadden ook geen genres nodig. Ik heb nooit een onderscheid gemaakt tussen populaire en klassiek muziek. Als tiener stonden ze naast elkaar op mijn mixtapes.' •

ZA - 13 DEC - 20.30

A Mystical Christmas

Anúna

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

① Sociale woningen in de Rand, in Asse.

Sociale huisvesting

Wat kunnen we van Wenen leren?

De stad Wenen kan uitzonderlijke resultaten voorleggen op het vlak van betaalbaar wonen. 60% van de inwoners woont in een betaalbare sociale woning. Het gevoerde beleid heeft een prijsverlagend effect op de huurtarieven in de privé. Onze medewerker Luc Vanheerentals zocht uit hoe dit komt.

TEKST Luc Vanheerentals – FOTO Filip Claessens

Slechts 18% van de Wienerers spendeert meer dan 40% van zijn inkomen aan woonlasten, tegenover 62% in Londen, 50% in Berlijn,... Dit is niet alleen te danken aan de enorme aantallen betaalbare woontiteiten (meer dan 420.000), maar ook aan de huursubsidies, de beperkingen op de private huurtarieven, het grondbeleid, de opvang van dak- en thuislozen en nieuwkomers. Uit onderzoek

blijkt dat dit beleid een prijsverlagend effect heeft op de huurtarieven in de 33% woningen die privaat verhuurd worden. Wat kan Vlaanderen leren van Wenen?

1 Dat Wenen op vlak van betaalbaar wonen uitzonderlijke resultaten kan voorleggen, is het resultaat van een eeuw consequent volgehouden woonbeleid

dat zich tot op vandaag bijna uitsluitend richt op de uitbreiding van het aanbod aan goedkope huurwoningen.

2 Dat Wenen jaarlijks zo'n 400 miljoen euro investeert in sociale huisvesting is te danken aan de vaste heffing van 0,5% op het brutoloon van werknemers en werkgevers in heel Oostenrijk, waarvan de opbrengst bestemd is voor sociale huisvesting. De stad ontving hiervan in 2023 zo'n 250 miljoen euro en dikt dit aan met de inkomsten uit de terugbetaling van de leningen die het goedkoop toekent voor sociale woningbouw. Van de 400 miljoen euro werd in 2023 respectievelijk 207 en 143 miljoen euro besteed aan goedkope leningen voor nieuwbouw en renovatie en 43 miljoen euro aan huursubsidies. Wenen trekt bovendien 142 miljoen euro uit voor de opvang van de dak- en thuislozen en nieuwkomers.

3 Wenen kent goedkope leningen voor sociale woningbouw toe aan Limited-Profit Housing Associations (LPHA's) waarvan de helft coöperatieven zijn en de andere helft een amalgaam van vakbonden, banken, publieke diensten en dergelijke. In ruil gelden er strikte regels. Met uitzondering van de 3,5% die men jaarlijks aan dividend kan uitkeren, moeten deze woonmaatschappijen alle andere winst in sociale woningbouw investeren en de huurtarieven kostendekkend berekenen.

4 Het Wohnfonds Wien bezit 3 miljoen m² aan terreinen en stelt die goedkoop tot gratis ter beschikking van LPHA's via wedstrijden, waarbij zowel de architectuur, ecologie, economie als de sociale duurzaamheid worden beoordeeld. Bij elke nieuwbouwontwikkeling voor huisvesting groter dan 5.000 m², waarbij bijvoorbeeld landbouw-,

groen- of braakliggend terrein herbestemd wordt voor woningbouw, moet sinds 2019 verplicht twee derde van de bovengrondse bruto vloeroppervlakte aangewend worden voor de bouw van gesubsidieerde, betaalbare woningen.

5 De hoogte van de huursubsidie die Wenen toekent, is afhankelijk van het inkomen, de grootte van het gezin en de huurkosten. Het gemiddelde subsidiebedrag bedraagt 230 euro per maand. Voor alleenstaande ouderen is dat 327 euro gemiddeld. In Wenen komt eenieder waarvan de woonlasten in verhouding tot het inkomen onredelijk hoog zijn in aanmerking voor een huursubsidie. Dat is ook het geval als men in een sociale woning woont.

6 De inkomensgrenzen om in aanmerking te komen voor een sociale woning zijn veel hoger in Wenen dan in Vlaanderen. Het gevolg is dat je in deze woonblokken een heel gemengde bevolking krijgt, een solider sociaal weefsel en minder onderlinge problemen. Terwijl in andere steden lage en middeninkomens naar de buitenwijken of randgemeenten worden geduwd, is dat in Wenen nauwelijks het geval. Ongeacht het inkomen is de huurprijs van een sociale woning er voor iedereen gelijk. Iedereen krijgt een contract van onbepaalde duur. De kandidaten moeten hun inkomen maar één keer aantonen op het ogenblik dat ze het contract tekenen, wat huurders zekerheid geeft bij het plannen en organiseren van het leven.

7 Een andere maatregel die de sociale huurtarieven goedkoper maakt, is de verplichting voor LPHA's dat de helft van de woningen onder de SMART-regeling valt. Deze appartementen zijn kleiner, wat ook de huur verlaagt, die per m² wordt bere-

kend. Ook de voorschotten die huurders bij de start van hun contract moeten betalen aan woonmaatschappijen zijn beperkt tot 60 euro per m².

8 Er geldt in Oostenrijk een complexe huurprijsregulering die de huurder in de private sector beter beschermt dan elders. Zo geldt er een richtwaardehuurprijs voor huurwoningen die voor 9 mei 1945 gebouwd zijn en vanaf 1 maart 1994 verhuurd werden. Op 1 april 2023 bedroeg deze in Wenen 6,67 euro per m². Dit komt ongeveer overeen met de huurprijs van een sociale woning.

9 Wenen investeert jaarlijks circa 142 miljoen euro in hulpverlening aan dak- en thuislozen en nieuwkomers. Deze hulpverlening werd ondergebracht in het Fonds Soziales Wien dat hiervoor samenwerkt met meer dan 30 partnerorganisaties.

10 Wenen heeft bij de ondersteuning van particulieren voor de aankoop van een woning ook oog voor verhuring. Wie de woning een aantal jaren verhuurt en nog aan enkele andere voorwaarden voldoet kan 20% btw op de aankoopprijs terugvorderen. Wenen wil hiermee vermijden dat nieuwbouwwoningen als een investeringsproduct blijven leegstaan.

11 Woningen mogen slechts 90 dagen per jaar via Airbnb of booking.com worden verhuurd.

12 Oostenrijk is toonaangevend op het vlak van energetische renovatie. Wenen trok in 2024 143 miljoen euro uit voor de renovatie van haar sociaal woonpatrimonium. Wiener Wohnen, de sociale woonmaatschappij van de stad, wil de woningen tegen 2040 klimaatneutraal maken. •

Niet met ons

En daar zitten ze dan, mooi gerangschikt op de foto: het leger van de eerste RandKrant-lezers in die prachtige omgeving van dat bruine Café Palto aan het Sint-Lambertusplein in Laken, niet ver van dat andere monument, het Atomium. Ietwat stijfjes in het gelid, want fotomodellen zijn het niet. Het heeft een hoog gehalte aan tristesse, maar ook aan vechtlust. Niet met ons, hé.

Want ze weten: RandKrant zal nooit meer zijn wat het was, en deze foto zal binnen tien jaar een deken van melancholie over onze schouders leggen. Zodat we warm blijven in deze koude wereld.

Nu is het de eerste koude novemberdag en we hebben net onze doden herdacht. Misschien ook even onze kindertijd, die voor mij vlekkeloos verliep in de buurt van de Molens aan de kronkelige Dijle in Leuven. Twee keer per jaar trek ik naar die plaats. Alleen. Om te zien of 'alles er nog staat'. Of ik het in mijn hoofd heb zoals het was. Of pater Damiaan daar nog ligt in de crypte van de Sint-Antoniushof. Of de Ramberg nog zo steil is als ik dacht.

Ik zit in café Leuven Centraal in... jawel Leuven, rechtover het vroegere postgebouw. Er hangt een gemoedelijke sfeer en plots merk ik dat mijn vader mee is aangeschoven. Vroeger, toen het café nog 't Poske noemde, kwam hij hier tussen de postbodes geregeld zijn pinten drinken zonder dat iemand ervan wist. En, hoewel vader al een aantal jaren het tijdelijke voor het eeuwige heeft ingeruild, voer ik af en toe nog gesprekken met hem, net zoals vroeger, marathonzittingen.

- 'En vader, hoe is het daarboven?'
- 'Koud, maar comfortabel. Misschien was ik beter naar de hel gegaan, daar wordt tenminste een beetje gestookt.'
- 'Zeg, wat hoorde ik in de hemelse wandelgangen: RandKrant stopt, naar het schijnt?'
- 'Nee, de bus-aan-busverdeling stopt, niet de krant zelf.'
- 'Waar kan ik RandKrant dan nog lezen, verdorie?'
- 'Ah, alles via de website en de socials hé. Ik zal het jou wel leren.'
- 'Ah goed, ik hoor eens bij Sinte-Pieter of hij nog een tweedehandscomputer heeft.'
- 'Da's goed, dan kunde ons blijven volgen.'
- 'Heel goed. Want: niet met ons, hé.'
- 'Niet met ons, vader.' •

TEKST Geert Selleslach - FOTO Filip Claessens

Dilbeekse verhalen

Al reizend door de tijd ontdekken we meer over Dilbeek. Een landelijke gemeente in het Pajottenland, qua inwoneraantal de derde grootste van Vlaams-Brabant, na Leuven en Vilvoorde. Haar naam komt voor het eerst voor onder de vorm *Dedelbeccha* (1075) en zou afgeleid zijn van het prehistorische Keltische *Didilone*.

TEKST Freddy Philips – FOTO Filip Claessens

Op zaterdagmorgen stellen lokale telers hun producten te koop op de boerenmarkt. Een keer per maand biedt Eric, als enige in ons land, zijn ecologische zoetwatergamba's aan. De bijnaam van de mensen uit Dilbeek heeft toevallig ook alles te maken met eten.

De bijnaam

Velen weten dat de bijnaam van de Brusselaars *kiekefretters* is. Mechelaars zijn *maneblossers*. Mensen uit Grimbergen worden *kraischutters* genoemd en Vilvoordenaars *pjeirefretters*. Maar wie kent de bijnaam van de Dilbekenaars en waarom worden ze *konijnenfretters* genoemd?

Volgens een sage, in 1957 (her)schreven door Rob Vonck, gaat de naam terug naar de tijd toen Keizer Karel onverwacht het dorp bezocht. In herberg *De Gouden Kroon* – volgens sommigen *In Den Ouden Bareel* – werd alles in gereedheid gebracht om de keizer te ontvangen. Te laat merkte de waard dat hij voor de maaltijd te kort kwam. Op de

spijskaart stond *varken aan 't spit*, maar in werkelijkheid had de plaatselijke stroper zijn twaalf konijnenstroppen leeggehaald. De keizer genoot van de heerlijke schotel tot zijn hofmeester het bedrog ontdekte. De waard moest bekennen en vreesde al voor zijn leven, toen de keizer genade toonde. 'Ge hebt mij konijnenvlees doen eten', zei hij. 'Welnu opdat gij uw slecht gedrag zou herinneren, veroordeel ik u en al uw dorpsgenoten. Voortaan zijn jullie *konijnenfretters*.'

Een mooie mythe, zeker – zoals zovele volksverhalen – maar er zijn geen historische bronnen die vermelden dat Keizer Karel Dilbeek ooit een bezocht. Vandaag is er wel een warme bakker die sinds 1986 een speciaal konijnenkoekje maakt dat naar de bijnaam verwijst en waarmee hij als erkend Vlaams streekproduct dit jaar in de prijzen viel.

De Viron en het kasteel

In 1775 vestigde de familie de Viron zich in het Gravenhuis in Dilbeek. In 1804 kocht Jean-Ber-

nard de Viron een 13e eeuwse waterburcht, waar later Guillaume de Viron woonde. In 1862 liet zijn zoon Theodore (1823-1882) de oude burcht slopen en vroeg architect Jean-Pierre Cluysenaar een kasteel met een park en vijver te ontwerpen. Deze laatste tot Belg genaturaliseerde Nederlander is gekend als ontwerper van de Brusselse Sint-Hubertusgalerijen, verschillende Belgische spoorwegstations, het Blindeninstituut nabij de Hallepoort en het Koninklijk Conservatorium in Brussel. Maar dus ook van meerdere kastelen en privéwoningen, onder andere dat van de de Vironen. De bouw van dit eclectische kasteel werd vooral geïnspireerd door zijn functie, en kreeg zowel elementen mee uit de neorenaissance als uit de neogotische architectuur met een Tudorinslag. Volgens sommige bronnen kreeg Cluysenaar ook de opdracht een Juliaanse jaarkalender te verwerken in het gebouw met 365 vensters, 52 deuren, 12 daktorentjes, 7 trappen en 1 hoofdingang.

Enkele de Vironen werden burgemeester van Dilbeek: Guillaume van 1812 tot 1814, Jean-Bernard van 1818 tot 1830 en Robert van 1913 tot 1929. In 1923 werd het kasteel met aanhorigheden en park gekocht om er het gemeentehuis in onder te brengen; sinds 1990 is het een beschermd monument.

De Alenatoren

Achter het kasteel, op het eilandje in het Sint-Alenapark, ligt de Sint-Alenatoren, een

restant van een slot uit de 14e eeuw dat verbonden is met de legende van Levold en zijn dochter Alena van Dilbeek, soms ook Alena van Vorst genoemd. Ze was een martelares uit de 7e eeuw en de patroonheilige van de parochie.

Er schuilt daar een ijskelder die toevallig werd teruggevonden bij graafwerken in 1988 en later werd gerestaureerd. Het ijs, afkomstig van de nabijgelegen vijver, werd er bewaard in een kuip met een diameter van 4,64 meter om in warmere perioden bederfbaar voedsel koel te houden. Door haar standvastige temperatuur en volledige rust is de plek een uitgelezen overwinteringsplaats voor vleermuizen geworden.

De Wolfspuiten

Niet ver daar vandaan, achter cultuurstad Westrand, start de Wolfspuiten-wandeling (8,7 km) waarover al rijkelijk veel werd gepubliceerd. Maar waar komt de benaming van? Die heeft niets te maken met het roofdier, maar heeft dezelfde wortels als het werkwoord welven. Dit verwijst naar de vorm van de putten in het gebied. Vanaf de 15e eeuw werden er steengroeven geëxploiteerd om de zogenaamde Lediaanse steen of *Zand van Lede* – kalksteen houdende zandsteen – te winnen. Hiermee werden lokale gebouwen zoals de Sint-Ambrosiuskerk en de Sint-Pieterskerk in Itterbeek vervaardigd, maar ook de kathedralen van Sint-Michiël en Sint-Goedele in Brussel, Sint-Baafs in Gent, Onze-Lieve-Vrouw in Antwerpen en de stadhuisen van Leuven en Brussel.

De steen, ook wel Balegemse steen genoemd, ontstond door afzetting miljoenen jaren geleden in de lokale ondiepe zee. Ze zit vol fossielen en heeft die merkwaardige geel-witte kleur en fijnheid van textuur die zo opvalt. Geapprecieerd door de Romeinen en sinds de 11e eeuw bij ons vaak gebruikt, werd het later de bouwsteen die de Brabantse Gotiek deed schitteren.

Op het schilderij *De grote Toren van Babel* van P. Breughel de Oude zie je, op de voorgrond, enorme blokken Balegemse zandsteen en hoe ambachtsslui de steen bewerken. Nu maakt de Dilbeekse historische steengroeve deel uit van een groot en uitzonderlijk natuurgebied van 90 ha. ●

Inzetten op kinderopvang

- In september lanceerde Rode Kruis Vlaanderen, met de financiële steun van minister Weyts (N-VA), de campagne Hart voor de Rand. De campagne wil tegen 2030 8.000 personen uit de Vlaamse Rand opleiden in de Eerste Hulp bij Ongevallen (EHBO).
- In zijn septemberverklaring kondigde Vlaams minister-president Diependaele (N-VA) aan om in 2026 in totaal 5 miljoen euro extra uit te trekken voor enkele lokale besturen die kampen met grootstedelijke problemen. Naast Geraardsbergen, Ninove, Denderleeuw en Halle gaat het over Vilvoorde en Dilbeek. Vanaf 2027 wordt nog eens 7 miljoen euro extra voorzien. De criteria om aanspraak te maken op extra geld zijn de bevolkingsdichtheid, het migratiesaldo vanuit Brussel, het aantal niet-EU-burgers en het aantal leefloners.
- In een reactie maken een tiental burgemeesters uit Halle-Vilvoorde, waaronder die van Drogenbos, Kraainem, Merchtem, Wezembeek-Oppem en Linkebeek, bekend dat ze naar het Grondwettelijk Hof stappen als het Vlaams parlement deze extra budgetten goedkeurt. Volgens het Toekomstforum Halle-Vilvoorde zijn er meer gemeenten die aanspraak maken op extra budget, zoals Machelen, Zaventem, Grimbergen, Asse en Sint-Pieters-Leeuw. Voorzitter Jan Desmedt (N-VA) vraagt dat ook zij extra middelen krijgen.
- In aanwezigheid van Vlaams minister Brouns (cd&v) werd op 1 oktober het openleggen van de Lievenherebeek in de Plantentuin van Meise ingehuldigd. 'We moeten ons landschap opnieuw laten werken als een spons met natuurlijke buffers die water vasthouden en langzaam vrijgeven', aldus de minister. De ingreep kadert in het programma Water+Land+Schap van de Vlaamse Blue Deal.
- Minister Weyts reageerde op 1 oktober in het parlement negatief op een BRIO-rapport waarin gesteld wordt 'dat tweetaligheid en meertaligheid in de Vlaamse Rand niet noodzakelijk een bedreiging

vormt, en dat Vlamingen hiermee pragmatisch moeten omgaan'. 'We moeten de heldere en eenduidige boodschap uitdragen dat er maar één verbindende taal, één toekomsttaal, één kansentaal en één sociale taal is, en dat is het Nederlands', aldus de minister.

- Vlaanderen kocht in Drogenbos een pand voor 450.000 euro en laat dit renoveren tot een gemeenschapscentrum. Het bevindt zich op een site van 650 m2 en ligt vlak naast de Nederlandstalige basisschool De Wonderwijzer en de sporthal. Het is 20 jaar geleden dat er nog een nieuw gemeenschapscentrum bijkwam in de Rand.
- De Belgische Mededingingsautoriteit heeft de instap van Vlaanderen in het kapitaal van Brussels Airport goedgekeurd. Met de overname van het aandelenpakket van het Canadese pensioenfonds OTP wordt Vlaanderen via zijn investeringsmaatschappij PMV met een belang van 39% de grootste aandeelhouder van de luchthaven.
- Naar aanleiding van de noodkreet in september van de burgemeester van Ronse over de taalfaciliteiten stelt minister-president Diependaele (N-VA) op vraag van Klaas Sloatmans (VB) 'dat de faciliteiten een anachronisme zijn dat na 62 jaar duidelijk heeft gefaald. Als het enkel aan het Vlaams parlement lag, hadden we de taalfaciliteiten al lang afgeschaft', aldus de minister-president.
- In een reactie op de nieuwe cijfers van Kind en Gezin dat amper 28% van de moeders uit de Vlaamse Rand die in 204 een kind kregen Nederlands spreekt, pleit minister Weyts in het Vlaams parlement om massaal te investeren in het onderwijs. 'Specifiek voor de Vlaamse Rand zijn er extra middelen voorzien. We zetten ook in op kinderopvang, NT2-classes en oefenkanalen', aldus de minister die andermaal een totaalplan Nederlands voor de Vlaamse Rand aankondigt. ●

TEKST Luc Vanheerentals – FOTO Filip Claessens

Bib Sophia waar iedereen
zich thuis voelt

De derde plek

📍 Sofie Van den bergh

Naast de eerste plek waar je woont, heb je een tweede plek waar je werkt of school loopt, en is er nog een derde plek waar je je thuis voelt. Bibliotheek Sophia in Schaarbeek ontpopt zich tot zo'n derde plek. Voor iedereen toegankelijk.

TEKST Gerard Hautekeur – FOTO Filip Claessens

Bibliothecaris Sofie Van den bergh beschouwt de bib als een open huis, een gezellige leefruimte waar de bezoeker zichzelf kan zijn, rustig de krant kan lezen, aan activiteiten kan deelnemen en andere mensen kan ontmoeten bij een kopje koffie.

‘De focus van onze bibliotheek ligt uiteraard op de leesbevordering van zoveel mogelijk mensen die we in contact brengen met boeken en nuttige informatie, maar de bibliotheek behelst tegenwoordig veel meer dan boeken ontlenen en rustig in een stil hoekje lezen’, zegt Van den bergh. Tijdens het interview en bij de rondleiding wijst de bibliothecaris op de vele initiatieven om de bibliotheek toegankelijker te maken.

Huiskamergevoel

‘Zo hebben we het aantal boekenrekken verminderd om meer open ruimte te scheppen. In verschillende hoekjes maken we gebruik van warm hout, zoals een houten tribune in de jeugdafdeling, en plaatsten enkele vintage meubeltjes. Dat alles om het huiskamergevoel te bevorderen. Naast de leestafel staat een grote machine waar je gratis chocolademelk, koffie of thee kunt drinken. Er zijn mensen die krap wonen en het financieel moeilijk hebben. Zij kunnen zich hier opwarmen en iets warm drinken. Iedereen is welkom. Als bibliotheekgebruiker hoeft je geen lidgeld te betalen. Ook het reserveren van boeken is gratis. Dit systeem geldt immers voor alle

bibliotheeken van het Nederlandstalige netwerk in Brussel. Alleen wie laattijdig een boek inlevert, krijgt alsnog een boete. Voor het gebruik van een computer dien je evenmin lid te zijn en hoeft je ook niet te reserveren.’

‘Om hier te studeren, hoeft je geen lid te zijn en evenmin online te reserveren. Wel moeten studenten zich in de examenperiode aanmelden aan de balie om een plaatsje te krijgen. Zo proberen we tijdens die drukke periode de rust een beetje te bewaren. Voor een grote groep kunnen we de ruimte in de bibliotheek makkelijk aanpassen, omdat alle boekenrekken op wielen staan. Van de flexibele herinrichting maakten we ook handig gebruik bij de organisatie van het *Guinness Wereldrecord meertalig voorlezen* in 2023. Het jeugdboek *Meneer René* werd in meer dan 65 talen voorgelezen. Elke voorlezer las één zin voor, vertaald in een andere taal. Per taal zat er ook minstens één iemand in het publiek die officieel moest bevestigen dat er effectief in die taal werd voorgelezen. Er waren bij de verbreking van dat wereldrecord meer dan tweehonderd aanwezigen’, vertelt Van den bergh enthousiast.

Meertalig publiek

‘We doen er alles aan om een meertalig publiek te bereiken. Dit komt al tot uiting in onze bibliotheekcollectie. Zo zijn er de prentenboeken in 33 verschillende talen en sedert een vijftal jaar beschikken we over een Bulgaarse collectie, zowel voor kinderen als volwassenen. De Bulgaarse gemeenschap organiseert verschillende activiteiten in de bibliotheek. Sinds een paar jaar hebben we eveneens een Turkse collectie en recent verzorgden twee Turkse jeugdauteurs een workshop. Deze activiteiten richten zich in de eerste plaats tot de Bulgaarse of Turkse gemeenschap, maar we proberen ook steeds niet-Bulgaren en niet-Turken te bereiken, door bijvoorbeeld voor een tolk te zorgen.’

Een heus succes is het *taalhartjesteam*, bestaande uit meertalige vrijwilligers die in maar liefst 45 talen voorlezen in de bib, de scholen en de kinderdagverblijven. De

“ De bibliotheek als derde plek waar iedereen zich thuis voelt en aan tal van initiatieven kan deelnemen.

afgelopen drie jaar organiseerden we Taalhartjesdag, een feest van de meertaligheid, in samenwerking met onze burens: de Franstalige bibliotheek *Sésame* en de spelletjesbibliotheek *Ludothèque*.

In onze bib huist een spelletjesclub voor volwassenen en er zijn spelletjesnamiddagen voor kinderen. Met die verscheidenheid aan activiteiten proberen we de drempel tot de bibliotheek te verlagen. Om een nieuw publiek aan te spreken, verlaten we geregeld de eigen vertrouwde plek en werken we met partners samen. Met de elektrische bakfiets doen we scholen en crèches aan. In de acht

kinderdagverblijven van Schaarbeek plaatsen we een *passage bibliotheek*, een mooi meubel op maat van de crèche waar ouders boekjes kunnen meenemen. In de zomermaanden nemen we deel aan het initiatief Open Tuin van het gemeenschapscentrum De Kriekelaar waar we met onze boeken-box staan en voorleesmomenten organiseren.’

Veilige haven

‘We bestudeerden de cijfers over de evolutie van de bevolking in de gemeente en gingen daarover in gesprek met onze partners. Daaruit blijkt de toename van het aantal mensen die het om heel uiteenlopende redenen erg moeilijk heeft, zoals digitalisering, psychische problemen en armoede. Met die gegevens hielden we dit jaar van maart tot september een grote bevraging bij burgers en konden zo achterhalen wat zij belangrijk vinden. Daaruit kwam de nood aan een veilige en tevens ook meer groene, openbare ruimte naar boven.’

Van den bergh stelt dat de aandacht voor de bibliotheek als een veilige, aangename derde plek al een speerpunt in het vorige lokaal cultureel beleidsplan was en dat de bibliotheek daar nog sterker wil op inzetten in het nieuwe lokaal cultuurbeleidsplan van de gemeente. ‘We maken dit samen op met onze partners, met name de gemeentelijke dienst cultuur en het gemeenschapscentrum De Kriekelaar. De bibliotheek van Schaarbeek maakt deel uit van het netwerk van twintig Nederlandstalige bibliotheken van Brussel, die door de Vlaamse overheid worden gesubsidieerd. We maken ook gebruik van het eengemaakte bibliotheekstelsel van Cultuurconnect. Onze inspanningen zijn niet tevergeefs, want we krijgen meer bezoekers over de vloer en bereiken een meer divers publiek.’ ●

BIJZONDERE BUREN

De grote uil

De grootste uil in Europa, de oehoe, is een vogel die qua postuur alle andere familieleden ver achter zich laat. Dat hoeft niet te verbazen met een lichaamslengte van meer dan zeventig centimeter en een vleugelwijdte van bijna twee meter. Zo'n postuur is indrukwekkend. Een keer gezien, en je vergeet het nooit meer.

Kort na de Tweede Wereldoorlog verdween de vogel uit ons land. Belangrijkste boosdoeners: opkomende pesticiden als DDT en de intense jacht op deze dieren. Dat was trouwens de algemene teneur in zowat heel Europa. Maar met zijn officiële bescherming en grote herintroductieprojecten in Duitsland keerde het tij. In 1997 broedde het eerste geval in Nederland, in 2005 bij ons in Limburg. De uitbreiding was aarzelend tot 2012 – 2018, maar sindsdien gaat het redelijk snel.

In 2022 bracht men twee oehoes binnen in het Vogelopvangcentrum in Malderen. Ze werden enkele weken later vrijgelaten in Buggenhoutbos. Vandaag vliegen er dieren in alle Vlaamse provincies, en ook vanuit het Brussels Gewest zijn intussen al waarnemingen gemeld. Hier en daar is er zelfs sprake van vermoedelijke broedgevallen in de Rand rond Brussel.

Het is zo goed als zeker dat de soort hier vaste voet aan de grond zal krijgen. Waar, wanneer en met hoeveel is moeilijk te voorspellen. De prooi-soorten zullen het eerder weten dan wij: knaagdieren, egels, zoogdieren, kleinere vogels, ... allemaal komen ze in aanmerking om in een oehoemaag terecht te komen. Als je weet dat zelfs de buizerd en de havik niet veilig zijn, dan weet je het wel. We hebben te maken met een nieuwe toppredator, zoals ook de wolf er eentje is. En zo is de oehoe een levend bewijs dat de natuur in een razendsnelle evolutie verkeert. ●

TEKST Herman Dierickx – FOTO via buitenleven.nl

Ode aan overleden VUB-rector

Verwondering verrijkt het leven

Een jaar voor ze op 58-jarige leeftijd overleed aan kanker, schreef VUB-rector Caroline Pauwels het boekje *Ode aan de verwondering*. Dat vormt nu de basis van *Ode*, een monoloog gebracht door actrice An Miller.

TEKST Michaël Bellon – FOTO Filip Claessens

actrice An Miller

In 2016 werd Caroline Pauwels rector van de Vrije Universiteit Brussel. Ze vervulde die functie op een opvallende manier. Ze was vaak aanwezig in het publieke debat en toonde zich behalve een ambassadeur voor de wetenschap ook een liefhebber van de kunsten. Naar aanleiding van haar curator-schap van Theater Aan Zee schreef Pauwels aan de hand van concrete voorbeelden een *Ode aan de verwondering*. Verwondering is niet alleen de motor voor wetenschap of kunst, maar verrijkt ook het leven. In de monoloog *Ode* laat actrice An Miller de stem van Pauwels voortleven.

Voor jou is dit de eerste theater-monoloog in een al rijkgevolde carrière.

An Miller: 'Ik heb altijd gezegd dat ik geen monoloog wilde spelen omdat ik het liefst samenspel met collega's. Door de wisselwerking met je medespelers wordt elke avond anders. Om een monoloog te doen, moet je er een wisselwerking met het publiek van maken en ervan overtuigd zijn dat je het op je eentje een uur en een half interessant kan houden. Maar deze monoloog wou ik absoluut doen. Omwille van de inhoud, maar ook omdat de kinderen van Caroline er zo nauw bij betrokken waren.'

Je lijkt een beetje op Caroline Pauwels. Een theaterzaal lijkt een beetje op een aula. Een monoloog lijkt een beetje op een academische lezing. Maar toch is dit theater.

'In het begin was er wat schroom. We wilden een ode brengen aan haar woorden, maar ik wou niet Caroline spelen. Je kan zomaar niet in haar schoenen stappen. Daarom

hebben we haar kinderen gevraagd of ze dit oké vonden. Als het voor hen te gevoelig had gelegen, dan hadden we dit niet gedaan. Maar zij waren absoluut voorstanders omdat ze willen dat haar verhaal nog altijd wordt gehoord. Dochter Anna Violette studeert architectuur en maakte het decor en ook zoon Emile heeft mee gebrainstormd.'

'Kunstenaar Koen Van Mechelen, die nog met Caroline samenwerkte, wou ook deel uitmaken van het project. (Hij zorgde voor artistieke interventies bij de passages over kunst en wetenschap, die Pauwels in haar boekje aanhaalt, red.). We moesten ons bij de première dus niet afvragen wat de nabestaanden ervan zouden vinden.'

Ode is eerder optimistisch dan triest maar de emotionaliteit om het vroegtijdig overlijden van de rector klinkt wel door.

'Het was niet de bedoeling om haar leven te vertellen, maar om haar boodschap verder te verspreiden. Maar uiteraard zou het vreemd zijn om volledig te negeren wie zij was, en dus komen er ook persoonlijke momenten in het stuk voor, en heeft zij het ook over haar kinderen of haar ziekte.'

Wat heb je zelf uit haar pleidooi voor meer verwondering gehaald?

'In deze tijden hebben we nood aan positieve boodschappen, en die bracht zij. Dat je gewoon door een andere instelling dingen kan veranderen en zelfs grootse dingen bereiken, klinkt naïef. Maar Caroline toonde met voorbeelden uit de wetenschap, de kunstwereld en andere domeinen aan dat dat ook daadwerkelijk zo is. Ook mensen die

geen onderwijs hebben genoten, kunnen veel te weten komen, ontdekken hoe alles in elkaar zit en zich gelukkiger voelen door zich te verwonderen over de kleine dingen. Het is door de wisselwerking tussen wetenschap, kunst en andere takken in het leven dat we verder geraken. Alles vormt een geheel en beïnvloedt elkaar.'

Open staan voor verwondering vraagt wel een bepaalde instelling. Je moet je tijd nemen en terug een beetje als een kind naar de wereld kijken.

'Het vraagt een andere mindset, maar zo moeilijk is dat uiteindelijk niet. Het is iets dat wij allemaal van nature hebben. Toen we drie jaar oud waren, vroegen we duizend keer waarom dit of dat zo in elkaar stak. Laat ons een beetje terugkeren naar die ingesteldheid.'

De ticketverkoop loopt heel goed. Kreeg je al speciale reacties na de eerste voorstellingen?

'Caroline had een hele grote vriendengroep. Veel familieleden en vrienden zijn intussen komen kijken, en dan is het fijn als zij de voorstelling omarmen. Uit de gesprekken achteraf blijkt dat zij haar herkennen. Dat voelt heel warm aan. Hoewel ik Caroline Pauwels voordien niet persoonlijk kende, heb ik wel een beetje het gevoel dat ik haar dankzij *Ode* beter leerde kennen.'

DO – 11 DEC – 20.30

Ode

An Miller

Wemmel, GC de Zandloper, 02 460 73 24

Een muzikaal kruiswoordraadsel

In het voorjaar van 2026 programmeren de cultuurcentra uit de Noordrand vijf middagconcerten met pianosonates. Maar eerst mag Marc Erkens in zijn bevlogen stijl komen verhelderen wat een sonate zo bijzonder maakt.

TEKST Tom Peeters – FOTO Filip Claessens

Brahms, Schubert, Schumann, Mozart en Liszt: alle vijf schreven ze met de regelmaat van de klok sonates die een jonge generatie pianisten blijft aanspreken, getuige een nieuwe concertreeks in de Noordrand. Componisten zagen in het meerdelige muziekstuk een uitgelezen manier om zich te meten met elkaar en aan hun publiek te tonen dat ze hun vak beheersten, klinkt het bij Marc Erkens (66), die er in zijn lessen analyse aan de eerstejaarsstudenten van het Leuvense Lemmensinstituut jarenlang over doceerde.

‘Mijn eerste sonates waren diegene die ik zelf speelde op de lokale muziekschool van het Limburgse Eisden’, vertelt Erkens ons na een lezing waarmee hij ook na zijn pensioen zijn passie voor klassieke muziek blijft delen. ‘Had je op de muziekschool de basis onder de knie, dan kreeg je lijvigere pianostukken zoals sonates. Maar niemand legde je uit wat zo’n sonate precies was. Dat ben ik me pas later begonnen afvragen.’

‘Toen Jeugd en Muziek mij vroeg om via schoolconcerten jongeren warm te maken voor klassieke muziek heb ik mijn roeping gevonden. Om hun aandacht te trekken arrangeerde ik liedjes uit de hitparade voor piano.’ Toen hij later voor radio en tv op dezelfde enthousiasmerende manier moeilijke klassieke werken ging linken aan pop en rock ontving hij er van Klara zelfs de Iedereen Klassiek-prijs voor.

Geen verhaal

Erkens vergelijkt een sonate graag met een kruiswoordraadsel. ‘Het is een intellectuele oefening die voldoet aan een aantal vormvereisten. Meestal gaan twee melodieuze met elkaar in dialoog. Er is geen ander verhaal dan de muziek zelf. Het gaat dus niet over een riviertje dat van links naar rechts dartelt

of over twee geliefden die elkaar ontmoeten. Een sonate is abstract, zoals pure wiskunde, en van een hoog esthetisch niveau.’

Het doet zijn gedachten afglijden naar de eerste sonates die hij bracht voor zijn medeleerlingen aan de muziekschool. ‘Sonates waren altijd spannender dan kortere stukken, die eerder gericht waren op het overbrengen van een stemming. Sonates vertellen de naakte muzikale waarheid. Bij iemand als Liszt krijg je nog wat extra noten zodat het minder opvalt als je er al eens één mist, maar bijvoorbeeld de pianosonates van Brahms en Schumann zijn zo delicaat dat ze je hoogste concentratie vereisen.’

Hij heeft zelf weleens geprobeerd er één te componeren. ‘Het resultaat was de inspanning niet waard. Om het goed te doen, moet je verschrikkelijk veel gecomponeerd hebben. Het is een soort proeve van bekwaamheid. Het esthetische resultaat zou je kunnen vergelijken met een geslaagde bewijsvoering in de meetkunde of de algebra.’

Virtuoze instrumentals

Erkens vertelt dat de term sonate is afgeleid van *sonare*, klinken in het Italiaans. ‘De meeste muziek is een vehikel voor gezongen tekst. Dat is altijd zo geweest. Maar in de loop van de 16e en 17e eeuw ontstonden er instrumentale bewerkingen van vocale stukken, vaak heel virtuoos. In Italië groeiden sonates uit tot een nieuw fenomeen. Vooral in de 18e eeuw werden er veel geschreven, hoofdzakelijk voor piano, soms voor viool, en sporadisch voor piano en viool of cello.’

Daarna zou de sonate evolueren. Tijdens de romantiek ging men er dingen aan toevoegen. Het impressionisme en het expressionisme zouden daarna afstappen van de klassieke vormen. Maar na 1920

beginnen met het ontstaan van de neoklassieke stroming componisten zoals Stravinsky, Bartók en Prokofiev er weer te schrijven. Het genre heeft fantastisch weten te overleven. Ze worden nog steeds gecomponeerd. Al zijn ze geëvolueerd, de essentie is nog steeds: ik heb als componist héél hard mijn best gedaan.’

Nieuwsgierigheid

‘Ik zei mijn leerlingen altijd: *Je moet niet denken dat je muzikaliteit of technische bagage doorslaggevend is, je nieuwsgierigheid maakt het verschil*. Je moet je afvragen waaraan het ligt als muziek bij je binnenkomt of niet. Aan de muziek of aan jezelf? Door hen muziek voor te schotelen waar ik zelf oprecht enthousiast over was, probeerde ik hun interesse aan te wakkeren. Muziek verliest haar schoonheid niet als je er meer over weet. Integendeel, ze zal nog aan kracht winnen. Soms moet je investeren. Toen ik voor het eerst Radiohead hoorde, dacht ik ook: niets voor mij. Ik ben opgegroeid met Frank Zappa, Queen en Pink Floyd.’

‘Je kan het niet forceren, maar ik ben ervan overtuigd dat als mensen iets wat ze horen beter willen begrijpen, ze makkelijker de stap naar klassieke muziek zetten. Sonates waren in de tijd van Mozart en Beethoven lang niet zo populair als de aria’s uit de bekende opera’s; de schlagers uit die tijd. Ook toen al vergde het een ongelooflijke inspanning om die muziek echt te beleven. Niets is zo fascinerend om dan alsnog een dode partituur tot leven te horen komen.’ ●

WO – 17 DEC – 20.00

De Sonate: een succesverhaal

Marc Erkens

Meise, GC De Muze van Meise, 02 892 24 40

Makro-sites krijgen ingrijpende verandering

In 1970 opende de Nederlandse groep Makro een eerste vestiging in België. Er kwamen zes vestigingen in ons land, met Machelen en Sint-Pieters-Leeuw in de Vlaamse Rand. Op 31 december 2022 sloten alle Belgische Makro-vestigingen de deuren. We zoomen in op de toekomstplannen voor de twee sites in de Rand, samen goed voor ruim 16 ha.

TEKST Luc Vander Elst – FOTO Filip Claessens

Beide sites hebben gemeen dat ze vooral uit een geasfalteerde parkeeroppervlakte bestaan en dat er een zeer groot gebouw leeg staat. Zowel in Leeuw als in Machelen blijven het tankstation en de McDonald's bestaan. Eerst komt er een tijdelijke invulling. Later volgt de definitieve herinrichting. De sites ontharden en groener maken is een must voor beide gemeenten. Heel moeilijk kan dat niet zijn, want beide sites zijn nu nagenoeg volledig verhard en voldoen lang niet aan wat een toekomstgerichte invulling van een bedrijventerrein hoort te zijn. De vraag is hoever men daarbij kan en wil gaan.

Ruimtelijk uitvoeringsplan

In Sint-Pieters-Leeuw zouden de gebouwen vanaf midden 2026 al worden gebruikt voor een doe-het-zelfzaak en een warenhuis. Schepen Jeroen Tiebout (N-VA): 'Samen met de projectontwikkelaar hebben we de contouren uitgetekend. Behalve bedrijvigheid komt er ook een nieuw park, een politiekantoor en een zwembad. Van de 8,5 ha ontharden we minstens een derde. In het huidige gebouw komen tijdelijk een Jumbo en een Hubo. Ondertussen loopt het onderzoek naar het ruimtelijk uitvoeringsplan (RUP).'

De bestemming op het gewestplan was indertijd op het lijf van Makro geschreven. Dat moet worden aangepast. 'Het hoogstgelegen deel aan de Bergensesteenweg krijgt kantoorruimtes. Het laagste punt sluit

aan op de Detréstraat en loopt over naar de naastliggende trage weg. Daar creëren we een park met groene wandelwegen, een vijver en wadi's om extra water op te vangen en te bufferen. Dat moet een mooie natuurlijke verbinding worden voor wandelaars en fietsers.'

Zwembad

Sint-Pieters-Leeuw is in overleg gegaan met projectontwikkelaar LCV Real Estate om een gezamenlijk traject te kunnen volgen. 'Naast hoogwaardige tewerkstelling willen we daar ook een groene invulling krijgen. De projectontwikkelaar ging mee in die redenering. Wij staan in voor het RUP, zodat er ook publieke functies op die site kunnen komen. Zij zorgen later voor de concrete uitvoering. Voor Sint-Pieters-Leeuw komt daar een nieuw zwembad en een nieuw politiekantoor. De Makrosite is daarvoor heel goed gelegen.'

De projectontwikkelaar had aanvankelijk meer bedrijvigheid in gedachten, maar kon zich wel vinden in wat er nu op tafel ligt. Schepen Tiebout: 'We hebben elkaar nodig. De nieuwe gebouwen zullen veel milieuvriendelijker en compacter zijn. Er zal uiteindelijk meer staan op minder oppervlakte. De gemeente investeert in het politiegebouw en het zwembad. Wij kopen een stuk van de site en daar bouwen wij onze publieke gebouwen. De kostprijs daarvan moeten we nog becijferen. Terwijl het onderzoek naar het

RUP loopt, gaan we rekenen en tekenen. Als het RUP is goedgekeurd, moeten we kunnen starten met de eerste werken.'

Positief

Over de latere invulling van de bedrijvigheid op de site ontfermt de projectontwikkelaar zich. Het is nu nog te vroeg om al een zicht te krijgen op mogelijke tewerkstelling later. 'De tijdelijke ontwikkeling met Jumbo en Hubo levert direct een 150-tal jobs op. De nieuwe gebouwen komen elders op de site en zodra die er zijn, kunnen de tijdelijke bedrijven naar de nieuwbouw verhuizen. Daarna verdwijnt het huidige gebouw volledig. De procedure van een RUP neemt gewoonlijk een tweetal jaren in beslag. Als alles goed loopt, kunnen we in 2028-2029 beginnen met de eerste werken. Tot nu toe kregen we van de bevolking vrij positieve reacties op de plannen. Het is een beetje de vraag of dat representatief is, maar we voorzien in elk geval nog in enkele bevestigingen en inspraakmomenten.'

Echte impact op wat de projectontwikkelaar zelf zal doen, heeft de gemeente niet meer. Schepen Tiebout: 'We hebben wel afspraken gemaakt over hoogwaardige tewerkstelling en er is ook een stuk kmo ingepland. Er komen wellicht ook wat ontspanningsmogelijkheden, zoals een fitness of andere sportinfrastructuur. Het wordt een gemengde en uitgebalanceerde invulling.'

Machelen

In Machelen volgt de site voor een groot stuk hetzelfde verhaal, zij het met enkele andere klemtonen. Schepen Steve Claeys (N-VA): 'We geven de projectontwikkelaar maximaal vijf jaar de toelating om in de huidige gebouwen tijdelijk detailhandel onder te brengen. Ondertussen werken we samen met hen een toekomstvisie en een masterplan uit. Zo kunnen we over vijf jaar tot een volledige herontwikkeling van de site komen. Het masterplan en de uiteindelijke bestemming gebeurt in nauwe samenspraak met de gemeente.' Ook

📍 Makro-site in Machelen

in Machelen mikt de projectontwikkelaar op ontharding met 20% groenzone en 5% wateropvang met wadi's.

Blauw-groen

Schepen Claeys: 'We moeten proberen om zoveel mogelijk te ontharden. Aan de achterkant van de site ligt de deels ingebuisde Vondelgracht. Die zouden we graag opnieuw volledig in een open bedding zien om daar meer opvang van hemelwater te krijgen en de omgeving een stuk groener te maken. We vinden het ook belangrijk om de parking

“ Op de Makro-site van Sint-Pieters-Leeuw komt er een nieuw zwembad en een nieuw politiekantoor.

– toch een zeer grote verharde oppervlakte – zoveel mogelijk in te groenen.'

Dirk Deroose, CEO van LCV Real Estate: 'De 25% ontharding wordt een pure groenzone. Daarnaast willen we ook 5% waterdoorlatende voetpaden aanleggen, 10% waterdoorlatende parking en 10% groendaken.'

Voor de tijdelijke invulling toonden Hubo, Delhaize en nog wat kleinere zaken al interesse. Schepen Claeys: 'Er komt ook wat retail die niet bedoeld is voor particulieren: Colruyt Professional en een hub waar goederen worden overgeladen van grotere vrachtwagens naar kleiner transport. Voor

de invulling op lange termijn kijkt Machelen vooral opnieuw naar detailhandel, maar dan veel duurzamer. Ook de combinatie van winkels, kleine ondernemingen en ontspanningsmogelijkheden zijn we genegen.'

Studies en inspraak

Schepen Claeys: 'In principe is hier geen ruimtelijk uitvoeringsplan nodig. Bewoning of publieke functies hebben we daar niet nodig. We laten enkele studies uitvoeren om tot een goed masterplan te komen. De eventuele vervuiling van de site onderzoeken en een mobiliteitsstudie zijn minimale vereisten.'

Ook hier biedt de tijdelijke invulling aan zowat 150 mensen werk. Machelen maakt, in tegenstelling tot Sint-Pieters-Leeuw, zelf geen gebruik van de site. Schepen Claeys: 'Momenteel hebben wij geen nood aan extra gronden voor bijkomende ontwikkelingen. De herontwikkeling van de Makro-site zal de gemeente normaal gezien ook niets kosten.'

De gemeente wil uitdrukkelijk dat er bij de opmaak van het masterplan de volgende jaren ook overleg komt met de omwonenden. 'Er ligt nu een eerste ruwe visie klaar voor de toekomst van de site, maar we willen dat er zeer snel met de omwonenden wordt gepraat. Tijdens het verdere verloop moet er een vorm van samenspraak zijn, een soort van participatiekader voor de omwonenden en ook voor de andere bedrijven in de buurt.'

In Machelen zouden de eerste bedrijven in de voormalige Makro-gebouwen kunnen intrekken vanaf mei-juni 2026. Voor de

definitieve ontwikkeling mikt men op 2029-2030. Met de tijdelijke invulling ontstaat er al opnieuw leven op de twee sites, die er de voorbije drie jaar behoorlijk desolaat bij lagen. Leegstand en vandalisme worden zo een halt toegeroepen. Bovendien krijgt de werkgelegenheid onmiddellijk een impuls, ook tijdens het jarenlange proces van plannen en procedures.

Kwaliteit

Dirk Deroose van LCV Real Estate hoopt in Machelen sneller te kunnen gaan: 'Omdat we geen RUP nodig hebben, kunnen we in principe vrij snel een omgevingsvergunning aanvragen. Als ik mag dromen, zie ik de hele site over vijf jaar openen. Behalve hoogwaardige tewerkstelling willen we hier een kwalitatieve en duurzame invulling met een doordachte mix van functies. Het moet een aantrekkelijke site worden voor iedereen.'

De sleutel voor een voldoende sterke ruimtelijke inpassing en een meer dan gemiddelde architectuurkwaliteit is in handen van de gemeenten op het moment dat ze vergunningen moeten afleveren. Het zal er op aankomen om de invulling van de masterplannen en de afgeleverde vergunningen ook tijdens de uitvoering van de werken nauwlettend te blijven controleren. Al te vaak zien we dat er 'om praktische redenen' in extremis toch nog wordt ingeboet op kwaliteit en ruimtelijke inpassing. Voor ruim 16 ha verharde oppervlakte in randstedelijk gebied kan niet worden toegegeven op kwaliteit. ●

PODIUM

THEATER

4, 5 EN 6 DEC - 20.00

Suikerspin

Reintje

Hoeilaart, GC Felix Sohie, 02 657 05 04

VR - 5 DEC - 20.00

Language: No Problem

Marah Haj Hussein/Monty

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

ZA - 6 DEC - 20.00

Sofie verzint het niet

Sofie Lemaire

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

Groeten uit Balen

De Bouw, Van der Sanden, Segers, e.a./
één zee

ZA - 6 DEC - 20.30

Tervuren, CC De Warandepoort, 02 766 53 47

ZO - 21 DEC - 15.00

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

DI - 9 DEC - 15.00

Tijd van toen

Kip van Troje

Meise, GC De Muze van Meise, 02 892 24 40

DO - 11 DEC - 20.00

Palace of justice

Sébastien Hendrickx

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

DO - 11 DEC - 20.30

Devicky. (wax the pain away)

Meurman & De Rudy, Daphne Agten,
Sofie Joan Wouters, e.a.

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

DO - 11 DEC - 20.30

Ode

Ann Miller

Wemmel, GC de Zandloper, 02 460 73 24

VR - 12 DEC - 20.00

Lorchter

Warre Borgmans, Dimitri Leue &
Britt Das

Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

ZA - 13 DEC - 20.30

The best threesome you'll ever have! + afterparty

Charlotte Wilmssen, Nathalie De Graef
& Uwe Porters

Tervuren, CC De Warandepoort,
02 766 53 47

19, 20 EN 21 DEC - 20.00 EN 15.00

Vreemde Vogels

Cie Mannetje Blauw

Meise, GC De Muze van Meise,
02 892 24 40

ZA - 20 DEC - 20.00

De Sont of Mjoezik

Maria Zandvliet

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

KIDS

De Pakjesbezorgers (+4j)

De Peatles

ZA - 6 DEC - 10.30 EN 14.00

Jezus-Eik, GC de Bosuil, 02 657 31 79

ZO - 7 DEC - 10.00

Meise, GC De Muze van Meise,
02 892 24 40

ZA - 6 DEC - 13.30

Hoofd, schouders, knie en teen (+3j)

familiedag Sint met Kapitein Winokio

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

ZO - 7 DEC - 10.00

Magic Waters (+5j)

Anima on Tour: vijf kortfilms

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

ZO - 7 DEC - 10.00

De berin en de vogel (+4j) De wilde robot (+6j)

Ontbijtfilm

Wemmel, GC de Zandloper, 02 460 73 24

ZO - 7 DEC - 10.30

Sinterklaas en koning Kabberdas (+6j)

De Filmclub

Kraainem, GC de Lijsterbes, 02 721 28 06

Zee (+4j)

Sprookjes Enzo

ZO - 7 DEC - 11.00

Sint-Genesius-Rode, GC de Boesdaalhoeve,
02 381 14 51

ZO - 14 DEC - 11.00 EN 15.00

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

ZA - 13 DEC - 17.00

Zigoto (+5j)

Zonzo Compagnie

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

ZA - 13 DEC - 19.00

Ripple (+8j)

TeaTime Company

Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

Autobiografie van mijn lichaam (16/12)

ZO - 14 DEC - 10.30

Flow (7-107j)

familiefilm

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

ZO - 14 DEC - 15.00

Kerstmagie met De Nieuwe Nootjes

Meise, GC De Muze van Meise,
02 892 24 40

ZA - 20 DEC - 16.00

aai (+4j)

De Maan

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

ZO - 21 DEC - 11.00, 15.00 EN 16.30

Maanvogel

Klankennest

Wezembeek-Oppeem, GC de Kam,
02 731 43 31

ZO - 21 DEC - 15.00

Elio (+6j)

familiefilm

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

HUMOR

VR - 5 DEC - 20.15

Multitalent n.v.

Joost Van Hyfte

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

WO - 10 DEC - 20.30

Showtime!

Starbugs Comedy

Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

11 EN 12 DEC - 20.30

Wouter moet meer orde hebben!

Wouter Deprez

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

VR - 12 DEC - 20.00

Made in Cité

Erhan Demirci

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

VR - 12 DEC - 20.00

Comedy Club Night

Wijnstein, Van Hasselt, Linssen e.a.

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

ZA - 13 DEC - 20.00

Get Up Stand Up

'Nuff Said

Meise, GC De Muze van Meise,
02 892 24 40

ZA - 13 DEC - 20.00

Moh?!

Mohsin Abbas

Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

19 EN 20 DEC - 20.15

Bes Tof!

Urbanus

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

DANS

ZA - 6 DEC - 20.00

Infinétude

Alma Söderberg

Zaventem, CC De Factorij,
02 307 72 72

WO – 10 DEC – 20.00

GAZE

Laura Neyskens & Raphaël Vandeweyer/

Inter:Action/laGeste

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

VR – 19 DEC – 20.00

Het Zwanenmeer

Charkiv City Opera & Ballet

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

LITERATUUR

ZO – 7 DEC – 10.00

Aya Sabi

Schrijvers op Zondag

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

WO – 10 DEC – 20.00

Alles over Edgar Allan Poe

Vitalski, Jean Paul Van Bendegem &

Johan Braeckman

Meise, GC De Muze van Meise, 02 892 24 40

ZA – 13 DEC – 11.00

Boekendokter

Winny Ang

Dilbeek, Bibliotheek, 02 466 20 30

DI – 16 DEC – 20.00

Autobiografie van mijn lichaam

Lize Spit

Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

ZA – 20 DEC – 20.00 & ZO – 21 DEC – 15.00

Kerstverhalen bij kaarslicht

Hoeilaart, GC Felix Sohie, 02 657 05 04

MUZIEK

DI – 2 DEC – 14.00

De onvergetelijke

Sinterklaasshow

Van den Eynde, Van den Broeck,

Gery's Bigband & Zakdoek

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

WO – 3 DEC – 20.00

Esho Funi

Jef Neve & Teus Nobel

Grimbergen, Basiliek, 02 263 03 43

VR – 5 DEC – 20.30

Songs for the dead

Catherine Graindorge

Tervuren, CC De Warandepoort, 02 766 53 47

Het Concert

Kommil Foo

VR – 5 DEC – 20.30

Wommel, GC de Zandloper, 02 460 73 24

VR – 19 DEC – 20.30

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

ZO – 7 DEC – 11.00

Morphose Trio

Aperitiefconcert

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

DI – 9 DEC – 20.00

Miller's Crossing

Tervuren, CC De Warandepoort, 02 766 53 47

DO – 11 DEC – 20.00

Jean-Luc Pappi Quartet

ft. Dunja

Jazz at Felix

Hoeilaart, GC Felix Sohie, 02 657 05 04

DO – 11 DEC – 20.00

Stef Kamil Carlens & The Poem

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

DO – 11 DEC – 20.00

Nord

Anne Niepold & Alfama Strijkkwartet

Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

VR – 12 DEC – 20.00

Everybody Knows

The Bony King of Nowhere

Sint-Pieters-Leeuw, CC Coloma,

02 371 22 62

VR – 12 DEC – 20.00

Midwinter Tales III

Laïs

Linkebeek, GC de Moelie, 02 380 77 51

VR – 12 DEC – 20.00

Belpop Bonanza XXX

Jan Delvaux & dj Bobby Ewing

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

VR – 12 DEC – 20.30

Zimmerman

Theatertour

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

ZA – 13 DEC – 20.00

Inchorza II

Cultuurraad Zaventem

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

ZA – 13 DEC – 20.00

Supernova

Duo Altiler

Dilbeek, Dil' Arte, 02 466 20 30

ZA – 13 DEC – 20.30

A Mystical Christmas

Anúna

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

DI – 16 DEC – 14.00

De Poëziemevrouw

Mireille Vaessen

Tervuren, CC De Warandepoort,

02 766 53 47

DI – 16 DEC – 14.30

Warm Winterconcert

Ann Van den Broeck & Geena Lisa

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

WO – 17 DEC – 20.00

Back to the 1780's

WÖR

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

WO – 17 DEC – 20.00

Kerstconcert

Barbara Dex

Wezembeek-Oppeem, GC de Kam,

02 731 43 31

WO – 17 DEC – 20.00

De Sonate: een succesverhaal

Marc Erkens

Meise, GC De Muze van Meise,

02 892 24 40

WO – 17 DEC – 20.00

Winter Moon

Archipel Consort

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

DO – 18 DEC – 11.00

Singalong

Wim Opbrouck

Kraainem, GC de Lijsterbes, 02 721 28 06

DO – 18 DEC – 20.00

Peddlin' Pete

Piet Vercauteren

Hoeilaart, GC Felix Sohie, 02 657 05 04

DO – 18 DEC – 20.15

Hamabiwa (release concert)

RVB Quartet

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

19, 20 EN 21 DEC – 20.00

César Franck International

Piano Competition 2025

Kraainem, GC de Lijsterbes, 02 721 28 06

VR – 19 DEC – 20.30

Taylor Swift Tribute

Love Story

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

VR – 19 DEC – 20.30

Duo Andaluza

Kerstconcert

Ossel, Sint-Jan-de Doperkerk, 02 460 73 24

FILM

DI – 2 DEC – 14.00 EN 19.30

Holy Rosita

Linkebeek, GC de Moelie, 02 380 77 51

DI – 2 DEC – 20.00

Sirât

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

DI – 2 DEC – 20.00

The Salt Path

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

WO – 3 DEC – 20.00

Heldin

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

WO – 3 DEC – 20.00

Jeunes Mères

Tervuren, CC De Warandepoort,

02 766 53 47

DO – 4 DEC – 14.30

Chocolat

Meise, GC De Muze van Meise,

02 892 24 40

VR – 5 DEC – 20.00

No Other Land

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

🎧 Stef Kamil Carlens & The Poem (11/12)

© Charlie De Keersmaecker

ZO – 7 DEC – 20.00

Eden

Alseberg, CC de Meent,
02 359 16 00

MA – 8 DEC – 20.00

**The Teacher Who Promised
The Sea**

Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

DI – 9 DEC – 20.00

Nouvelle Vague

Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

DI – 9 DEC – 20.00

The Phoenician Scheme

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

DI – 9 DEC – 20.00

It was just an accident

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

WO – 10 DEC – 20.00

Eddington

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

MA – 15 DEC – 20.00

Festen

Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

MA – 15 DEC – 20.00

**Put Your Soul On Your Hand
And Walk**

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

DI – 16 DEC – 20.00

L'intérêt d'Adam

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

DI – 16 DEC – 20.00

**Phantom of The Opera
met muziek van Elixir d'Anvers**

Zaventem, CC De Factorij,
02 307 72 72

DI – 9 DEC – 20.00

Splitsville

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

Team Spirit: Next Gen

WO – 17 DEC – 20.00

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

ZO – 21 DEC – 20.00

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

DO – 18 DEC – 15.00 EN 20.00

A Complete Unknown

Wezembeek-Oppeem, GC de Kam
02 731 43 31

EXPO

TOT 1 DEC

Jo Voets. Atomania

Fotografiecircuit

Wemmel, GC de Zandloper, 02 460 73 24

TOT 1 DEC

RAM-8 Kunstenaarscollectief

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

TOT 1 DEC

Fotomuze 2025.

Fotoclub Asse

Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

3 TOT 19 DEC

Jeroen Evens. Landscapes

Wemmel, GC de Zandloper, 02 460 73 24

5 TOT 14 DEC

Verbeelding en materie

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

TOT 6 DEC

Sandrine Wolf

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

11 DEC TOT 19 JAN

Kristel Loossens.

De lagen van het leven

Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

17 DEC TOT 10 JAN

Piet Van Aken

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

TOT 4 JAN

Nina Beier. Real Estate

Brussel, Bozar, www.bozar.be

TOT 11 JAN

**Luz y sombra. Goya en
het Spaanse realisme**

Brussel, Bozar, www.bozar.be

TOT 1 FEB

**John Baldessari. Parabels,
fabels en andere
grote verhalen**

Brussel, Bozar, www.bozar.be

TOT 1 FEB

Katya Ev. Lactating Bodies

Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

TOT 1 FEB

Aysha E Arar. Al Farisa

Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

OPSTAP

ZO – 7 DEC – 13.30

The Big 3 in het Zoniënwoud

Tervuren, parking Eikestraat, www.ngz.be

ZO – 14 DEC – 13.30

**Leefgebieden en soorten-
rijkdom in het Zoniënwoud**

Groenendaal, Bosmuseum, www.ngz.be

DO – 18 DEC – 13.30

De Ijse en de Ganzeman

Neerijse, Kasteel, www.ngz.be

VARIA

DI – 2 DEC – 19.30

**Rouwen en verlies bij kinderen
en jongeren**

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

DI – 2 DEC – 20.00

**Waarom krijgen journalisten
geen toegang tot Gaza?**

Martijn Laurens

Hoeilaart, GC Felix Sohie, 02 657 05 04

WO – 3 DEC – 20.00

De Transsiberische spoorlijn

Edgar Jespers

Meise, GC De Muze van Meise,
02 892 24 40

MA – 8 DEC – 19.00

**Hoe word ik een leuk
oud mens?**

Kolet Janssen

Dilbeek, Dil'Arte,
02 466 20 30

DI – 9 DEC – 11.30

Kaart- en spelnamiddag

Ontmoetingsproject voor 55-plussers

Linkebeek, GC de Moelie,
02 380 77 51

ZA – 20 DEC – 12.00

Kerstcorrida

Sint-Pieters-Leeuw, Rink,
02 371 22 62

ZO – 28 DEC – 15.00

Fake

Nicholas Arnst

Dilbeek, CC Westrand,
02 466 20 30

👉 Leefgebieden en soortenrijkdom in het Zoniënwoud (14/12)

Lezen op doktersvoorschrift

Winnie Ang is kinder- en jeugdpsychiater én boekenliefhebber. Ook in haar praktijk maakt ze gebruik van verhalen en gedichten om mensen nieuwe perspectieven te bieden. Op 13 december kan je in de bib van Dilbeek van deze *boekendokter* een *boekenvoorschrift* krijgen.

TEKST Michaël Bellon – FOTO Filip Claessens

Winnie Ang (1975) geeft aan de Universiteit Antwerpen les aan toekomstige artsen over alles wat met diversiteit en communicatie te maken heeft. Ondertussen werkt ze aan een doctoraat over diversiteit in het medisch onderwijs. Als kinder- en jeugdpsychiater is ze verbonden aan een praktijk die 't Verhaal heet. Daarenboven schrijft ze zelf kinderboeken zoals *Woordenwolken*, *Kapitein Nemo*, *Oneindig ver*, *Treinen verdwalen niet* en *Hier*. Tijdens de pandemie ontpopte Ang zich, samen met haar goede vriendin en schrijfster Silvie Moors, zelfs tot boekendokter. Wie over iets piekert of met iets worstelt of op zoek is naar schoonheid of troost, kan haar op 13 december een voorschrift vragen voor een verhaal of gedicht dat helpt.

Hoe komt het dat fictie zo'n belangrijke rol speelt in jouw praktijk?

Winnie Ang: 'Om te beginnen heb ik zelf altijd graag gelezen. Boeken en verhalen zijn een groot deel van mijn leven. Ik heb ook altijd de droom gehad om te schrijven, en toen ik boeken voor kinderen en hun ouders begon te schrijven, heb ik mij verdiept in het belang van verhalen. Als hulpverlener is het belangrijk interesse te hebben in de verhalen van mensen om er samen iets mee te doen. Voor mensen die soms het gevoel hebben dat hun verhaal weinig ruimte krijgt of dat hun stem niet wordt gehoord, is het belangrijk om die ruimte te geven. Mensen hebben spiegels nodig om zichzelf te herkennen, maar ook ramen die zicht geven op andere mensen en andere manieren van leven die een voorbeeld kunnen zijn, om zelf je verhaal weer in handen te nemen. Al leert literatuur ook dat we niet alles in handen kunnen nemen. Als arts worden wij getraind om oplossingen te zoeken,

maar vaak is die oplossing niet eenduidig. Er zijn – net zoals in verhalen – eerder scenario's die mensen kunnen ondersteunen in hun (zoek)proces.'

Wat kunnen mensen in de bibliotheek van Dilbeek verwachten?

'Mensen kunnen individueel langskomen, als koppel of als gezin. We houden een gesprekje om te horen waarmee zij bezig zijn. Sommige mensen zitten in met de toestand in de wereld. Anderen met hun kinderen die net het huis uit zijn of die ziek zijn. Het kan dat je een andere uitdaging zoekt in het leven, of andere culturen wil leren kennen. Of dat je troost zoekt. De vragen variëren. Na dat gesprek probeer ik leesadvies te geven. Ik geef een lijstje mee met tips voor boeken, verhalen en gedichten. Of we kunnen samen een kort stukje lezen. Of ik geef één van de teksten mee die ik bij heb. Het is leesadvies om mensen in beweging te zetten of juist ergens bij te laten stilstaan.'

Hoe kom je aan al die titels en verhalen?

'Ik probeer alleen boeken aan te raden die ik zelf heb gelezen. Of ik zeg eerlijk dat ik ze niet heb gelezen, maar denk dat ze misschien geschikt zijn. Veel verhalen ken ik van het project *Samenlezen*. Dat is ontstaan in het Verenigd Koninkrijk en heet daar Shared Reading. Het is een methode waarbij je in groep een fictietekst leest en die dan bespreekt. Daarbij draait het helemaal niet om tekstanalyse of literatuuronderzoek, maar om de inhoud en wat die teweegbrengt. Dat is heel laagdrempelig, en daardoor hoor je veel ervaringen over heel veel thema's. Want in de literatuur komt alles voor. Ik probeer ook divers te zijn. Het gaat niet alleen om typische romans.

Er is voor elk wat wils. Verhalen bestaan of ontstaan niet enkel uit woorden. Ook muziek of beelden kunnen een verhaal vertellen.'

Natuurlijk houd je ook van kinder- en jeugdliteratuur en van boeken met illustraties.

'De kracht van kinder- en jeugdliteratuur zit vaak in de zin voor avontuur en ontdekking die je er in terugvindt. Kinderen willen de wereld ontdekken, zijn nieuwsgierig, en ik denk dat we daar als volwassenen ook iets aan hebben. Van veel mooie kinderboeken of *graphic novels* gaat een gevoel van schoonheid uit dat ons als volwassene kan raken. In dat opzicht ben ik pleitbezorger van het lezen van kinder- en jeugdboeken door iedereen.'

In de bibliotheek zal je wellicht mensen tegenkomen die graag lezen, maar heb je zelf geen schrik voor de ontleding? Het minder tijd maken voor boeken?

'Ik blijf hoopvol. (*lacht*) Ik was onlangs op de uitverkochte literaire avond met de Nigeri-aanse schrijfster Chimamanda Ngozi Adichie in Bozar. De zaal zat afgeladen vol, ook met jongeren. En bij mijn eigen kinderen zie ik toch dat plezier in het ritueel van het lezen. Kleine initiatieven, zoals een kwartiertje lezen op school, kunnen daar veel bij helpen. Zodra je het plezier van lezen een keer hebt ervaren, is dat een cadeau voor de rest van je leven. Je kan er altijd naar blijven terugkeren.' ●

ZA – 13 DEC – 11.00
Boekendokter

Winnie Ang
Dilbeek, Bibliotheek, 02 466 20 30

FAVORIETEN VAN

Leakhena Sambath

MOOIESTE PLEK

IN CAMBODJA

Siem Reap, de toegangspoort tot de beroemde tempel Angkor Wat.

FAVORIET GERECHT

LokLak

(gemarineerd rundvlees)

MOOIESTE HERINNERING

AAN CAMBODJA

De maaltijden met mijn familie.

leraar Engels geweest. Dat was vóór we trouwden', vertelt ze glimlachend. Twee maanden na haar aankomst in België startte ze met Nederlandse lessen aan het CVO Meise. 'Ik wil graag zo snel mogelijk aan de slag als administratief medewerkster, maar op dit moment is Nederlands leren mijn absolute prioriteit.'

Wat valt haar het meest op? 'In Cambodja heb je maar twee seizoenen: het droge seizoen en het regenseizoen. Een jaar met vier seizoenen is nieuw voor mij. Toen ik voor het eerst sneeuw zag, was ik zo blij als een kind.' Ook ons openbaar vervoer valt haar op. 'Ik hoor er vaak kritiek op, maar ik vind het goed georganiseerd. Eigenlijk geldt dat voor veel dingen in België. Soms zijn ze misschien zelfs een beetje te goed georganiseerd', glimlacht ze.

Een tempel vol leven

Met haar glimlach bij het woord 'organisatie' geeft Sambath aan dat onze manier van afspreken wel wat losser mag. 'In Cambodja hoef je niet uitgenodigd te zijn om ergens langs te gaan. Zelfs op feestjes ben je welkom zonder uitnodiging. Hoe meer zielen, hoe meer vreugd.' Haar donkere ogen beginnen te fonkelen wanneer het gesprek over de tempel Wat Amrit in Halle gaat. 'Ik was zo blij toen ik hoorde dat er hier een Cambodjaanse tempel is. Het is niet alleen een religieuze plek, maar ook een cultureel centrum waar onze gemeenschap samenkomt voor ceremonies, feesten en het beleven van boeddhistische waarden. Het is een plek waar ik innerlijke rust vind.'

Geef het tijd

Mist ze haar familie? 'Natuurlijk. Gelukkig kan ik met hen videochatten. Dat doe ik vaak, vooral op dagen waarop het wat moeilijker gaat. Als ik mijn moeder hoor, voel ik me meteen weer wat lichter vanbinnen.' Sambath vergelijkt die moeilijke momenten met kleine wolkjes aan de hemel. 'Ze komen en gaan. Voor je het weet, verdwijnen ze weer en breekt de zon door.'

Geduld is een eigenschap die ze van haar grootvader meekreeg. 'Geduld is de sleutel tot geluk, zei hij steeds, en ik kan hem daar gelijk in geven. Ook bij het inburgeren in een nieuw land is geduld essentieel. Volhouden en de dingen tijd geven, dan vallen de puzzelstukjes vanzelf op hun plaats. Het inburgeringstraject voor nieuwkomers waardeer ik onzettend. Het maakt me wegwijs in de Vlaamse samenleving en geeft me de kans nieuwe mensen te leren kennen.' ●

Geduld is de sleutel tot geluk

Het is een levenswijsheid die Leakhena Sambath van haar Cambodjaanse grootvader meekreeg en die ze elke dag in daden probeert om te zetten.

TEKST Nathalie Dirix - FOTO Filip Claessens

Tijdens de zomer van 2024 verhuisde Leakhena Sambath, samen met haar dochter Evelien, naar Wolvertem. Voordien hadden zij en haar echtgenoot Erwin vijftien jaar in Cambodja gewoond, het geboorteland van Sambath. 'Wij voelden ons goed in Cambodja, maar wij vonden het belangrijk dat onze dochter Evelien (11) ook de Belgische cultuur zou leren kennen. De eerste maanden waren

pittig, maar stilaan voelt Evelien zich steeds meer thuis. Dat geldt eveneens voor Erwin en mij, want ook voor hem was het een hele aanpassing om na vijftien jaar terug te keren naar België.'

Hoera sneeuw

In Cambodja werkte Sambath in een hotel. Daar ontmoette zij Erwin. 'Hij is nog mijn

EN Patience is the key to happiness

This piece of wisdom that Leakhena Sambath received from her Cambodian grandfather is something she tries to put into practice every day. Sambath moved to Wolvertem in the summer of 2024. What strikes her most? 'In Cambodia, you only have two seasons: the dry season and the rainy season. A year with four seasons is new to me. When I saw snow for the first time, I was as happy as a child.' She also finds our public transport remarkable. 'I often hear people criticize it, but I think it's well organized. Actually, that applies to many things in Belgium. Sometimes they are perhaps a little too well organized.'